

***“Det är viktigt att marknadsföra
Mora, visa alla jobb och göra det
attraktivt att välja Mora!”***

Unga och arbete, Uppdrag kommunutvecklare 2024

Sammanfattning

Att ha kunskap om unga och deras livsvillkor är en viktig förutsättning för kommunernas arbete inom alla förvaltningar och områden. Både barnkonventionen och Sveriges ungdomspolitik betonar vikten av att alla beslut som tas, som på något sätt rör barn och unga, alltid ska utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv.

Dalarna vill bli och vara Sveriges bästa ungdomsregion. För att åstadkomma detta har Region Dalarna i samverkan med kommunerna tagit fram en regional ungdomsstrategi som Region Dalarna och samtliga kommuner i Dalarna har skrivit under. Strategin innehåller fyra mål med tillhörande prioriteringar och indikatorer samt en avsiktsförklaring. Under kommande treårsperiod (fram till Lupp 2027) står mål 3 i den regionala ungdomsstrategin i fokus i det ungdomspolitiska arbetet i regionen:

- **Mål 3: Unga i Dalarna har förutsättningar att leva, studera och arbeta utifrån sina drivkrafter och styrkor, oavsett bostadsort.**

Mora kommuns målbild är "Hållbara Mora 2030 - stärkt social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet." Kopplat till målbilden är den strategiska planen vilken innehåller kommunövergripande mål för mandatperioden. I den strategiska planen finns två mål som direkt berör mål 3 i den regionala strategin. "I Mora ska alla ges möjlighet att uppleva god livskvalitet" och "Hela kommunen ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande".

Nedan presenteras några sammanfattade reflektioner för områden som är prioriterade utifrån Strategi Hållbara Mora och/eller den regionala strategin. Vi rekommenderar dock att läsa hela rapporten för att få en heltäckande bild av ungas livsvillkor i Mora.

Ungas fritid

I avsnittet om ungas fritid kan vi se att 91 % av killarna och 84 % av tjejerna är nöjda med sin fritid. Ungdomarna är ungefär lika nöjda med fritiden som år 2021, men mer nöjda än år 2018. När det kommer till fritidsutbudet svarar 70 % av killarna och 55 % av tjejerna att det finns ganska eller väldigt mycket att göra på fritiden. Detta är en ökning över tid.

När det kommer till vilka aktiviteter som unga sysselsätter sig med minst en gång i veckan ser vi att en hög andel av både killarna och tjejerna i Mora, 82-85 %, brukar umgås med kompisar. 72-75 % brukar träna/idrotta/gymma. Det framgår också att 58 % av högstadieungdomarna och 48 % av gymnasieungdomarna i Mora är medlemmar i en förening, vilket är något högre andelar än Dalarnas regionsnitt.

I Dalarna ställs även en regionspecifika fråga om kollektivtrafiken. Runt hälften, 49-59 %, av ungdomarna i Mora anser att kollektivtrafiken passar deras behov av att ta sig till och från skolan. Andelen som svarar att det passar deras behov att ta sig till andra platser är lägre. Gymnasieungdomarna i Mora anser att kollektivtrafiken passar deras behov att ta sig till och från skolan samt till och från vänner i lägre grad än regionsnittet i Dalarna.

Trygghet och trivsel i skolan och kommunen

I frågorna som rör trivsel i skolan kan vi se att en hög andel unga i Mora är nöjda med skolan, undervisningen och lärarna. Gymnasieungdomarna är dock mer nöjda än högstadieungdomarna i de flesta frågorna om skolan. Vi ser också att problem med mobbning, rasism och våld är mer förekommande i högstadiet än i gymnasiet. Det framgår också att högstadietjejerna är den grupp som generellt sett är minst nöjda med skolan och skolsituationen. En relativt hög andel av högstadietjejerna, 36 %, har även utsatts för mobbning. När det kommer till ungas upplevda trygghet kan vi se att tryggheten på olika platser i Mora är hög. Tjejer känner sig dock mindre trygga än killar i kollektivtrafiken, och högstadietjejerna känner sig trygga i skolan i lägre grad än övriga grupper.

Genom fördjupade analyser kan vi se att förekomsten av problem i skolan, utsatthet för mobbning och orättvis behandling och nöjdhet och trivsel i skolan samvarierar med ungdomarnas upplevda trygghet på olika platser. Analyserna visar också att det finns skillnader utifrån flera bakgrundsfaktorer och ekonomiska förutsättningar när det kommer till utsatthet och upplevd trygghet, se mer på sida 67-68.

Hälsa

I avsnittet om hälsa kan vi se att majoriteten av ungdomarna i Mora mår bra, men att det finns stora könsskillnader när det kommer till ungas hälsa. Liksom tidigare år har tjejer en lägre självskattad hälsa än killar. Andelen killar och tjejer som skattar sin hälsa som ganska eller mycket bra är dock relativt oförändrad från 2021.

Även när det kommer till psykosomatiska symptom svarar tjejer i högre grad än killar att de har regelbundna besvär. Gymnasietjejerna svarar i särskilt hög grad att de brukar känna sig stressade flera gånger i veckan eller oftare. Andelen tjejer som känner sig nedstämda eller har huvudvärk har dock minskat något sedan år 2021. Bland killar har det skett en viss positiv utveckling när det kommer till nedstämdhet, stress och svårigheter att somna. I årets Lupp-enkät ställdes det även en fråga om vad ungdomarna själva tror att deras psykosomatiska besvär beror på. De flesta av ungdomarna, särskilt tjejerna, tror att deras besvär beror på skolarbete.

Fördjupade analyser kring frågorna som rör hälsa visar att det liksom år 2021 finns tydliga skillnader utifrån flera bakgrundsfaktorer och ekonomiska förutsättningar. Det framgår bland annat även att utsatthet för mobbning och nöjdhet med skolan tydligt samvarierar med ungas hälsa, se mer på sida 85-86.

Utbildning och arbete

En stor majoritet av högstadieungdomarna tror att de kommer läsa vidare efter grundskolan. Knappt hälften av gymnasieungdomarna tror att de kommer läsa vidare efter gymnasiet. Andelen ungdomar som tror de kommer läsa vidare efter gymnasiet har minskat sedan år 2021. I frågorna som rör arbete framgår det bland annat att andelen högstadieungdomar som hade ett sommarjobb i somras har ökat över tid, från 24 % år 2021 till 37 % i år. Andelen gymnasieungdomar som hade ett sommarjobb har istället minskat något från 79 % år 2021 till 74 % i år.

Bakgrund och syfte

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors Lupp-undersökning har år 2024 genomförts i Mora i samtliga årskurser på högstadiet och gymnasiet. Undersökningen genomfördes under hösten 2024 och insamlingen gjordes genom en webbenkät på skolorna. Insamlingen har skötts av kommunen och analys samt sammanställning har gjorts av Enkätfabriken på uppdrag av Mora kommun.

I denna populärversion redovisas endast utvalda frågor. För en mer heltäckande bild av ungdomarnas situation i Mora hänvisar vi till huvudrapporten.

Svarsfrekvens

Totalt har 603 elever av 702 på högstadiet svarat på undersökningen. Svarsfrekvensen på högstadiet är således 86 %. På gymnasiet har 812 elever svarat på enkäten, utav totalt 1059 elever. Detta ger en svarsfrekvens om 77 %. Därutöver har 18 unga i gymnasieåldern som varken arbetar eller studerar fått möjlighet att svara på Lupp-enkäten i Mora. I den här typen av skolundersökningar beror bortfallet ofta på att hela klasser inte har haft möjlighet att delta i enkäten eller att elever varit sjuka. Unga som inte bor i Mora ingår endast i resultatet kring frågor som rör skolan.

Analys

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultaten för att i denna rapport ge en bild av ungdomarnas upplevelser. Rapporten innefattar först och främst statistik uppdelat på ålder samt kön. Observera att nedbrytningar endast redovisas om minst 10 personer har svarat i den aktuella gruppen.

I den löpande texten samt i tabeller berörs även jämförelser med regionsnittet i Dalarna. Samtliga kommuner i Dalarna deltog i Lupp 2024 och regionsnittet innefattar totalresultatet för dessa. Syftet med jämförelsen är att kunna se kommunens resultat i förhållande till övriga kommuner i regionen. I rapporten tas snittet i Dalarna upp i utvalda frågor där det bedöms vara relevant att jämföra resultatet.

Om de svarande:

14% totalt har en långvarig nedsatt funktion

89% födda i Sverige
1% födda i Norden
4% födda i Europa
7% födda utanför Europa

49% tjejer
49% killar
2% annan könstillhörighet

80% Heterosexuella
4% Homosexuella
2% Bisexuella/pansexuella
14% Övrigt/annat/
vill ej svara

B. Fritid

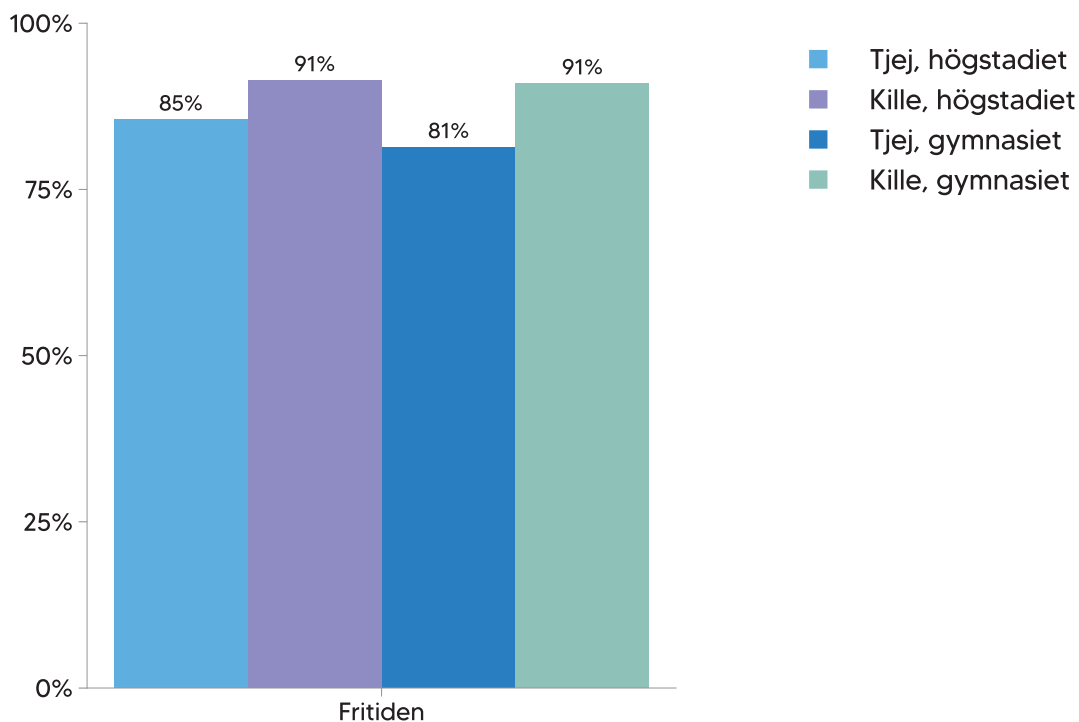
Nöjdhet med fritiden

I diagrammet nedan redovisas andelen nöjda med sin fritid i Mora. 85-91 % av högstadieungdomarna och 81-91 % av gymnasieungdomarna svarar att de är nöjda. Killar är mer nöjda med sin fritid än vad tjejer är.

Jämfört med regionsnittet i Dalarna är ungdomarna i Mora ungefär lika nöjda med sin fritid som unga i övriga länet.

Andelen tjejer som är nöjda med fritiden har ökat sedan år 2018 och år 2021. Andelen nöjda killar är på en liknande nivå som år 2021, men högre än år 2018.

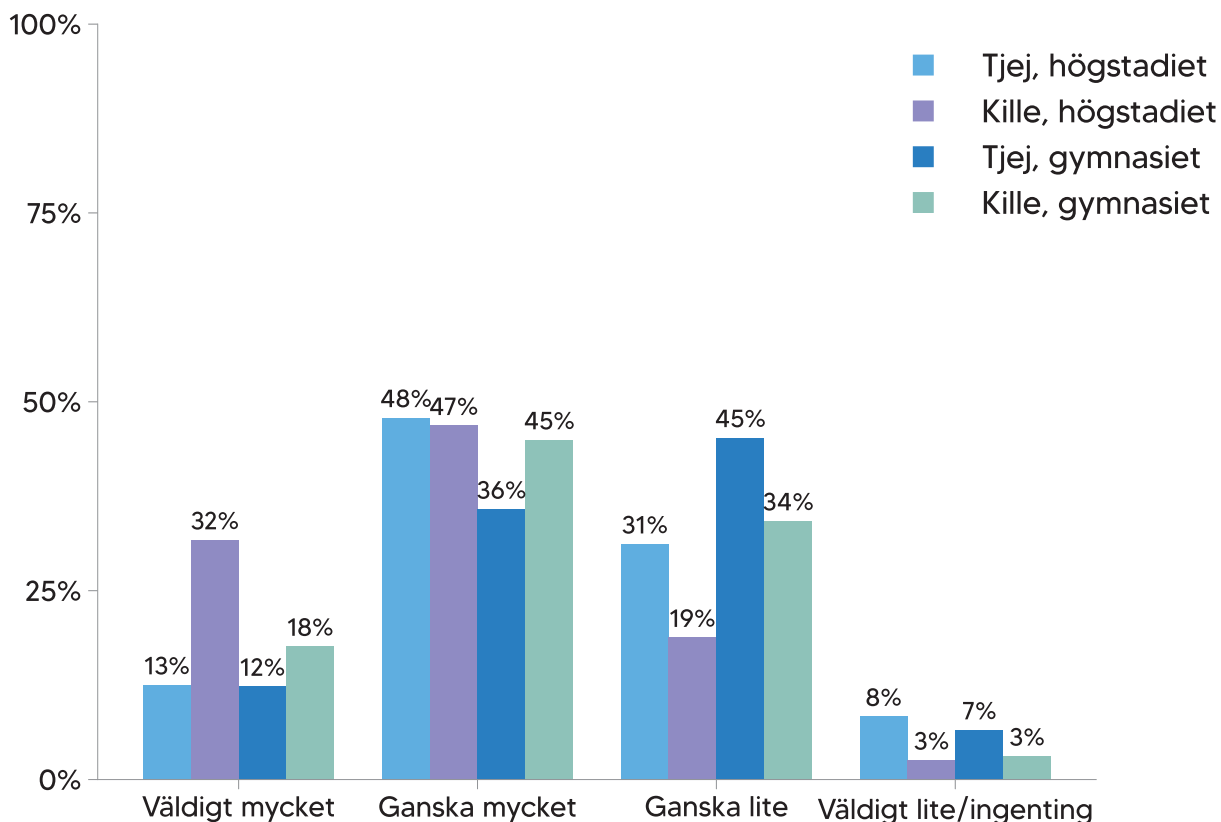
**Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till din fritid?
Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"**

Utbud av fritidsaktiviteter

När det handlar om utbudet av fritidsaktiviteter i kommunen eller hur mycket det finns att göra så framkommer det i diagrammet på följande sida att gymnasieungdomarna är mindre nöjda än högstadieungdomarna. Gymnasietjejerna är minst nöjda, och högstadiekillarna är mest nöjda. Totalt sett svarar 56 % av gymnasieungdomarna att det finns ganska eller väldigt mycket att göra på fritiden. Motsvarande andel bland högstadieungdomarna är 69 %. I jämförelse med regionsnittet framgår det att ungdomarna i Mora är ungefär lika nöjda med utbudet av fritidsaktiviteter som unga i övriga länet. Över tid har andelen tjejer och killar som är nöjda med hur mycket det finns att göra på fritiden ökat.

Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

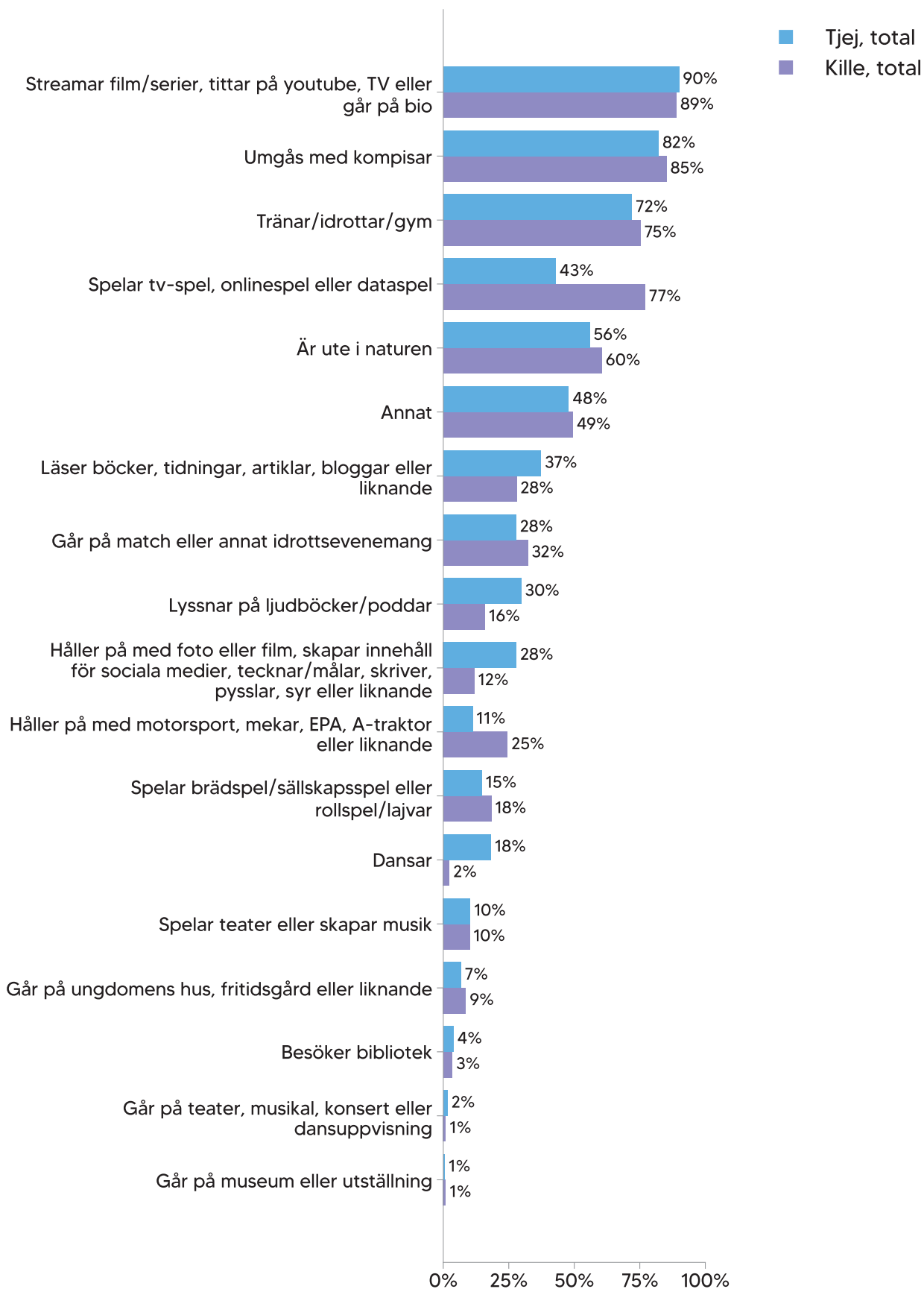
Vad ungdomarna gör och hur ofta

I diagrammet på följande sida redovisas vilka aktiviteter ungdomarna sysselsätter sig med regelbundet (minst en gång i veckan). Det är vanligt bland både killar och tjejer att streama film/serier, titta på youtube, TV eller gå på bio samt att umgås med vänner. Det är även vanligt att träna/idrotta/gymma.

Vad gäller tv-, data- eller onlinespel syns en tydlig könsskillnad. Bland killarna svarar 77 % att de spelar minst en gång i veckan. Motsvarande siffra för tjejerna är 43 %. Tjejer svarar i högre grad än killar att de håller på med foto/film, skapar innehåll på sociala medier, tecknar/målar, skriver, pysslar och syr. Tjejer svarar även i högre grad än killarna att de dansar, läser och lyssnar på ljudböcker eller poddar.

Jämfört med regionsnittet framgår det att ungdomarna i Mora har liknande fritidsvanor som unga i övriga länet.

Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

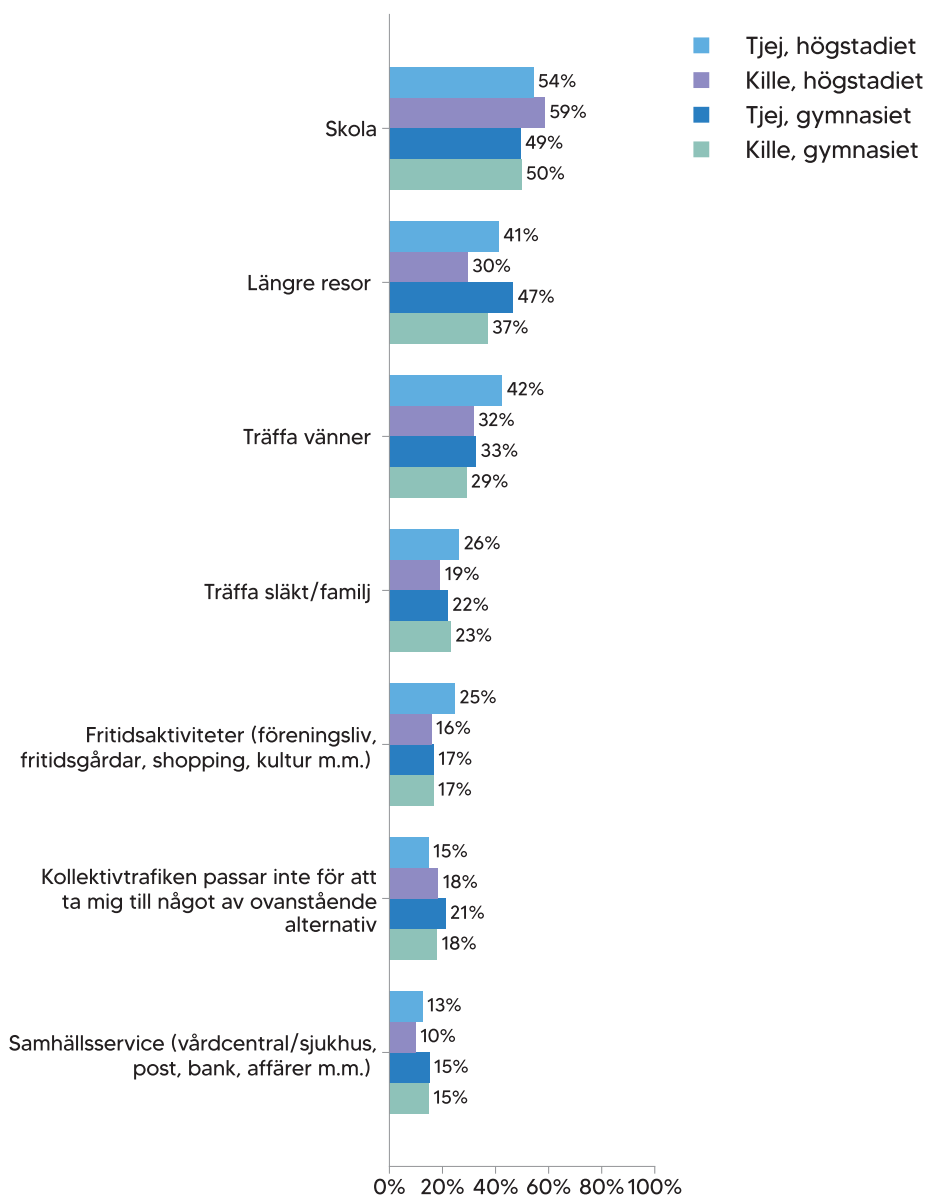

Kollektivtrafiken

I Dalarna ställdes en regionspecifik fråga om huruvida kollektivtrafiken passar ungdomarnas behov av att ta sig till och från olika platser, se diagrammet nedan. Det framgår att runt hälften av ungdomarna i Mora, 49-59 %, anser att kollektivtrafiken passar deras behov av att ta sig till och från skolan. Andelen som svarar att den passar deras behov att ta sig till andra platser är lägre. 15-21 % av unga i Mora uppger att kollektivtrafiken inte passar deras behov alls.

Jämfört med regionsnittet framgår det att gymnasieungdomarna i Mora i lägre grad än övriga unga i länet anser att kollektivtrafiken passar deras behov av att ta sig till och från skolan samt till och från att träffa vänner. Däremot anser både gymnasieungdomarna och högstadieungdomarna i Mora att kollektivtrafiken passar deras behov för längre resor i något högre grad än regionsnittet. I övrigt är resultatet likt regionsnittet.

Kollektivtrafiken passar mina behov att ta mig till och från:

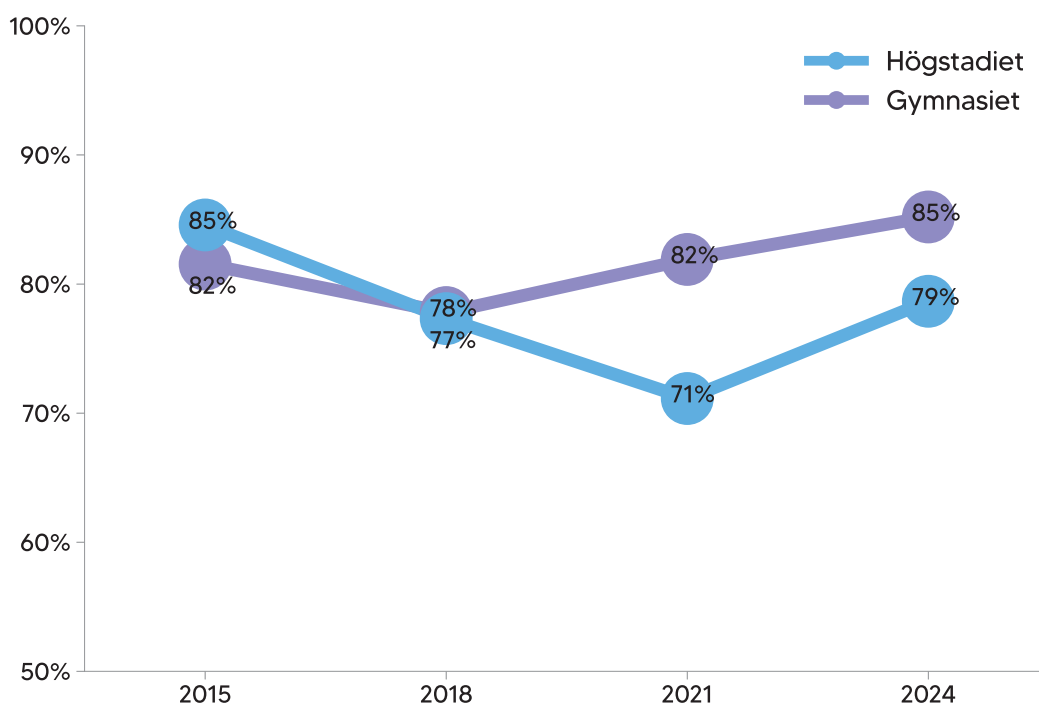
C. Skola

Nöjdhet skola

Ungdomarna fick även svara på en fråga om hur nöjda de är med skolan, se diagrammet nedan. Totalt 79 % av högstadieungdomarna och 85 % av gymnasieungdomarna svarar att de är nöjda med skolan. I högstadiet syns en högre nöjdhet bland killar än bland tjejer. Ungdomarna i Mora är ungefär lika nöjda med skolan som unga i övriga länet.

Andelen högstadieungdomar som är nöjda med skolan har ökat sedan år 2021. Gymnasieungdomarna är ungefär lika nöjda som år 2021, men mer nöjda än år 2018 och år 2015.

Andel nöjda med skolan: Jämförelse över tid

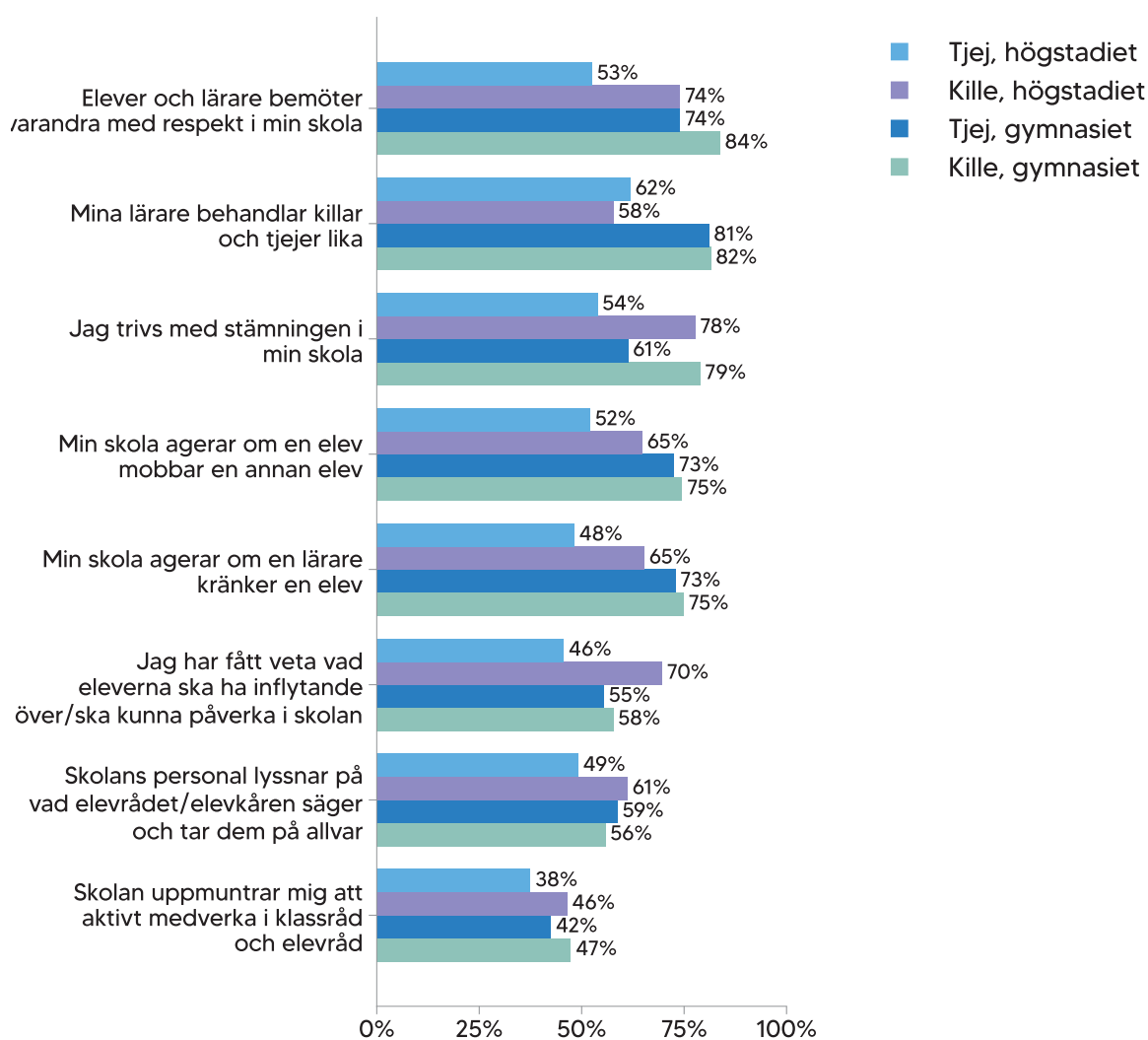

Trivsel och stämning

I diagrammet nedan redovisas andelen som instämmer helt eller till stor del i respektive påstående om trivseln och stämningen i skolan. Mellan 54-79 % instämmer i att de trivs med stämningen i sin skola. Killarna i både högstadiet och gymnasiet, trivs i högre grad än tjejerna. En lägre nöjdhet syns generellt bland högstadietjejerna än högstadiekillarna, undantaget frågan om lärarna behandlar killar och tjejer lika.

Resultatet i Mora är generellt likt regionsnittet. Högstadieungdomarna i Mora har dock en något högre instämmandegrad än snittet i påståendet "Skolans personal lyssnar på elevrådet/elevkåren säger och tar dem på allvar".

Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? * Andel som svarat att de "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

*OBS! Andelen som svarat 'vet ej' är bortplockad ur redovisningen för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej varierar stort i frågorna och är mellan 1-50 %.

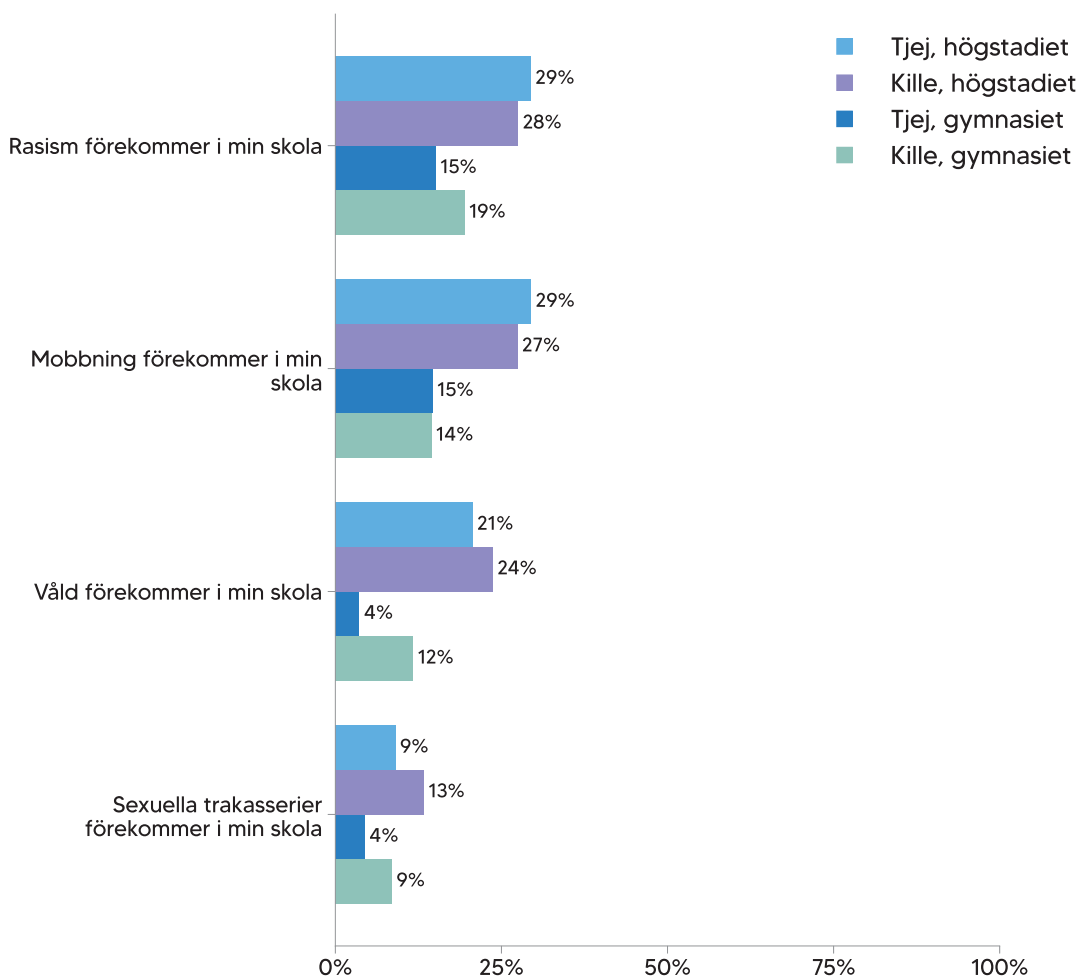
Rasism, våld, trakasserier och mobbning

Ungdomarna fick även ta ställning till huruvida rasism, våld, mobbning eller sexuella trakasserier är problem som förekommer på skolan. Det framgår är att samtliga problem är mer förekommande på högstadiet än gymnasiet. I högstadiet svarar 27-29 % att rasism eller mobbning förekommer i deras skola. Motsvarande andelar i gymnasiet är 15-19 % avseende rasism, och 14-15 % avseende mobbning. 21-24 % av högstadieungdomarna och 4-12 % av gymnasieungdomarna svarar att våld förekommer på skolan. Vad gäller sexuella trakasserier svarar 9-13 % i högstadiet och 4-9 % i gymnasiet att det förekommer, varav killar i högstadiet i högst utsträckning.

Andelen ungdomar i Mora som instämmer i att de olika problemen förekommer ligger på liknande nivåer som bland övriga unga i länet.

Över tid har andelen högstadieungdomar som instämmer i att våld eller sexuella trakasserier förekommer minskat sedan år 2021. I gymnasiet syns en viss ökning av andelen som svarar att mobbning och rasism förekommer.

Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

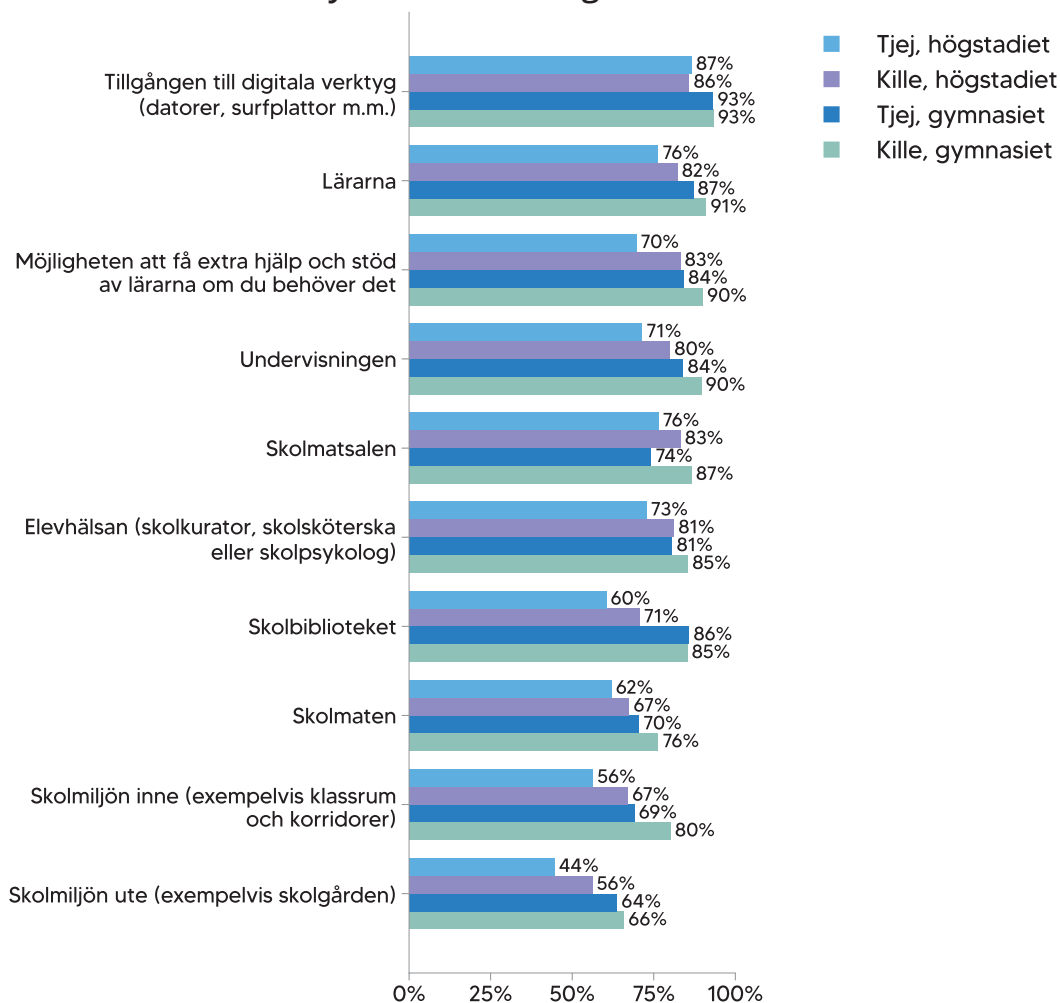
Omdöme skola

Lupp-enkäten innefattar även frågor om en rad centrala aspekter av ungdomarnas skolsituation, såsom skolbiblioteket, skolmiljön, skolmaten, undervisningen, lärarna, elevhälsovården, tillgången till digitala verktyg samt möjligheten att få extra hjälp och stöd. En hög andel, både i högstadiet och gymnasiet, är nöjda med bland annat lärarna, undervisningen och elevhälsan. När det kommer till skolmiljön inne och ute är nöjdheten lägre, framför allt i högstadiet. Högstadieungdomarna är generellt sett mindre nöjda än gymnasieungdomarna. Det framgår även att högstadietjerna är mindre nöjda än högstadiekillarna, undantaget när det kommer till tillgången till digitala verktyg.

Högstadieungdomarna i Mora är mindre nöjda med skolmiljön jämfört med övriga unga i länet. Däremot är de betydligt mer nöjda med skolmatsalen och skolmaten. Även gymnasieungdomarna i Mora är mer nöjda med skolmatsalen och skolmaten än regionsnittet. De är även mer nöjda med skolbiblioteket.

På högstadiet syns en ökad nöjdhet sedan år 2021 med skolmaten, tillgången till digitala verktyg och möjligheten att få extra hjälp och stöd av lärarna om de behöver. Andelen gymnasieungdomar som är nöjda med skolmaten, skolbiblioteket och undervisningen har istället minskat något.

Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om... Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra"

Elevinflytande

Lupp-enkäten innehåller ett antal frågor som rör elevinflytande. Ungdomarna svarade på frågor om hur mycket de skulle vilja vara med och bestämma i skolan och hur mycket de anser att de får vara med och bestämma i dagsläget. Nedan sammanfattas några övergripande punkter utifrån de frågorna.

- Andelen unga som vill påverka skolan i Mora är hög både i högstadiet och gymnasiet.
- Högstadiekillarna svarar i högre grad än högstadietjejerna att de får vara med och påverka olika saker.
- Hur eleverna ska arbeta i skolan är det som både högstadie- och gymnasieungdomarna anser att de i högsta grad får vara med och bestämma om.
- Hur eleverna ska arbeta är även det som gymnasieungdomarna vill påverka i högst grad. Högstadieungdomarna vill i högst grad påverka schemat.
- Andelen i högstadiet som upplever att de får vara med att bestämma om olika saker i skolan är högre än tidigare år i flera avseenden. Andelen som upplever att de får bestämma om skolans innemiljö har dock minskat något.
- På gymnasiet har det upplevda inflytandet minskat sedan år 2021 i flera av frågorna. Det upplevda inflytandet om maten har dock ökat.

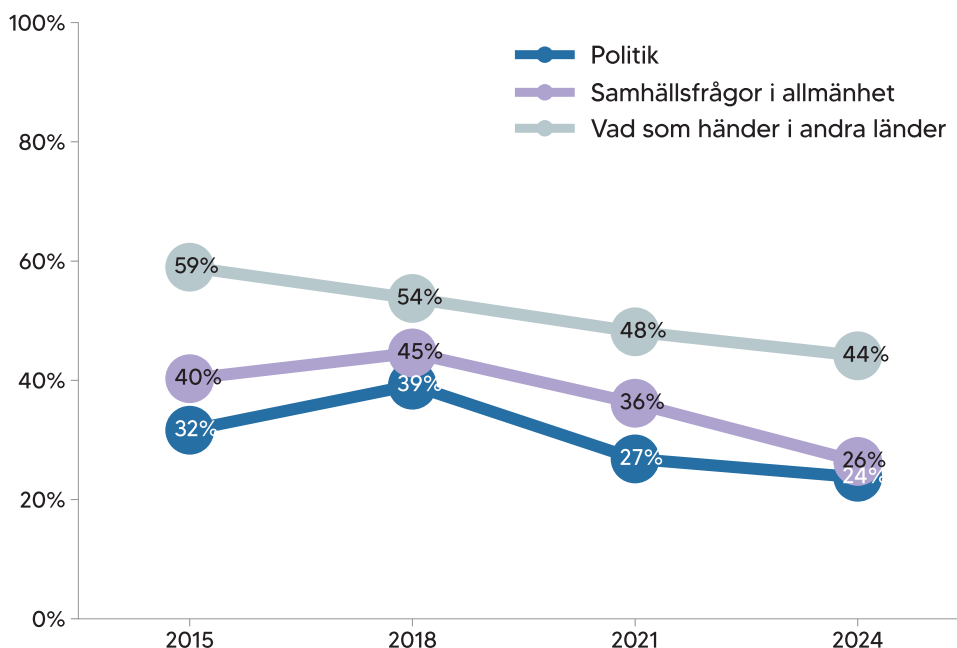
D. Politik och samhälle

Intresse för olika frågor

Ungdomarna i Mora svarade på frågor om hur intresserade de är av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder. I diagrammet nedan redovisas andelen unga totalt sett som är intresserade av de olika frågorna över tid. Intresset bland ungdomarna i Mora är högst för vad som händer i andra länder, men lägre för samhällsfrågor i allmänhet och politik. Över tid syns ett minskat intresse för samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder. Intresset för politik är på en liknande nivå som år 2021, men en lägre nivå än år 2018 och 2015.

Vid en jämförelse med regionsnittet framkommer det att ungdomarna i Mora är ungefär lika intresserade av de olika frågorna.

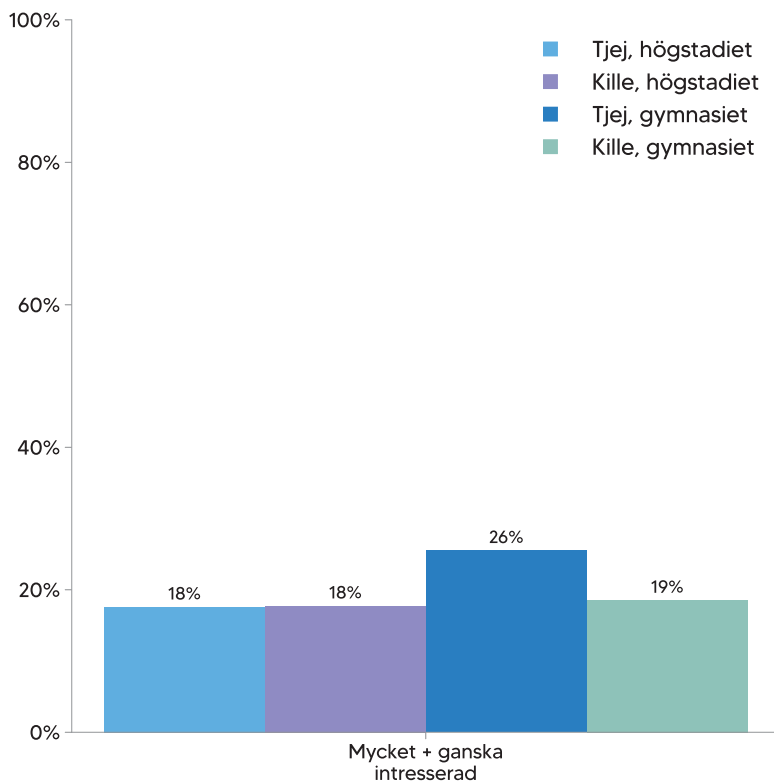
Andelen som är mycket eller ganska intresserade av följande: Jämförelse över tid

I Dalarnas Lupp-enkät ställdes även en regional fråga om intresse för frågor som rör klimat och miljö. Bland unga i Mora är intresset störst bland tjejer i gymnasiet.

Vid en jämförelse med Dalarnas regionsnitt framgår det att ungdomarna i Mora är ungefär lika intresserade av frågor som rör klimat och miljö som övriga unga i länet.

När det gäller frågor som rör klimat och miljö är jag:

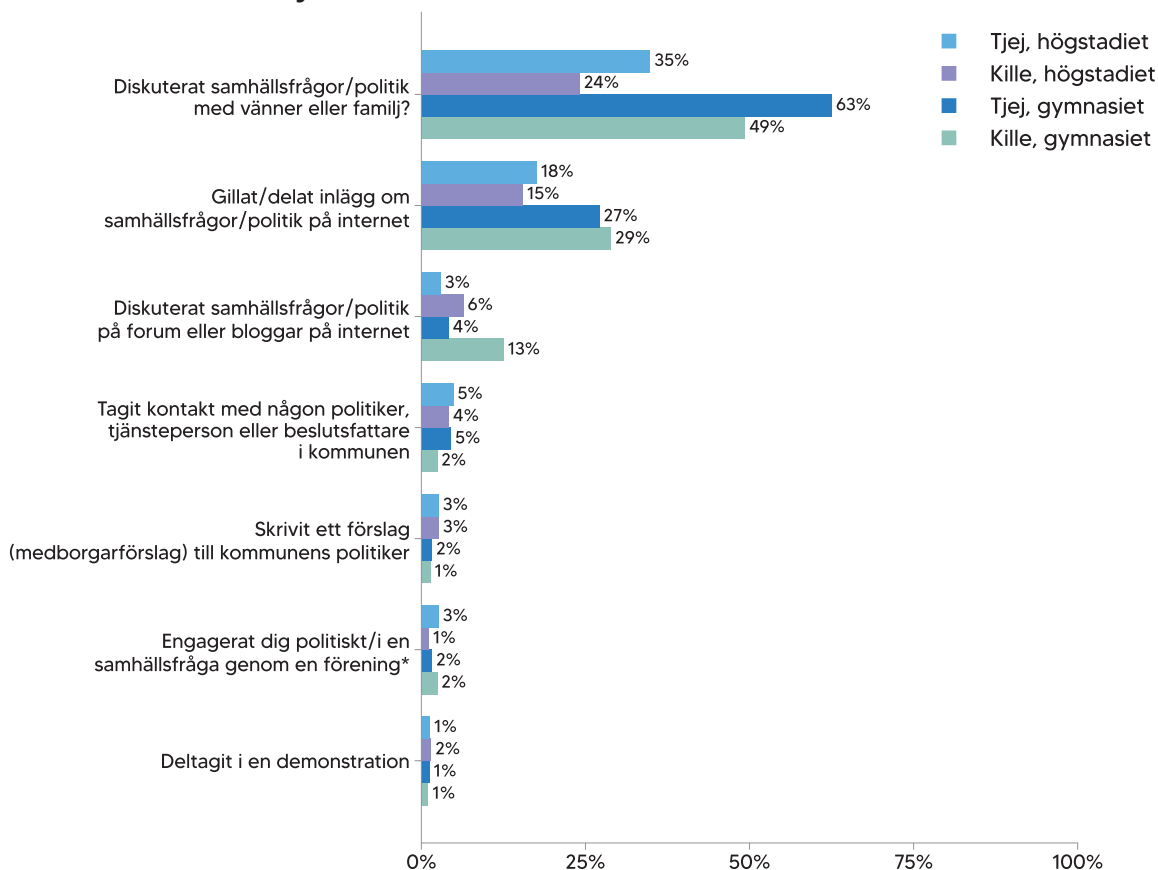
Aktivt samhällsengagemang

I diagrammet på följande sida framgår det att 24-35 % av högstadieungdomarna och 49-63 % av gymnasieungdomarna har diskuterat samhällsfrågor med vänner eller familj. Gymnasietjejerna har gjort detta i högst grad. Näst vanligast är att ha gillat eller delat ett inlägg om samhällsfrågor eller politik på internet, vilket 15-18 % av högstadieungdomarna och 27-29 % av gymnasieungdomarna svarar att de gjort. De övriga handlingarna är klart mindre vanliga. Exempelvis svarar en andel om 1-2 % att de har deltagit i en demonstration.

Vid en jämförelse med snittet för regionen framgår det att högstadieungdomarna i Mora har gillat eller delat inlägg om samhällsfrågor/politik på internet samt diskuterat samhällsfrågor/politik med vänner eller familj i något lägre grad. Gymnasieungdomarna i Mora har gjort de olika handlingarna i liknande grad som regionsnittet.

Andelen ungdomar som har diskuterat samhällsfrågor/politik på internet har minskat något sedan år 2021, både i högstadiet och gymnasiet. Andelen gymnasieungdomar som gillat eller delat inlägg om samhällsfrågor/politik på internet har också minskat något.

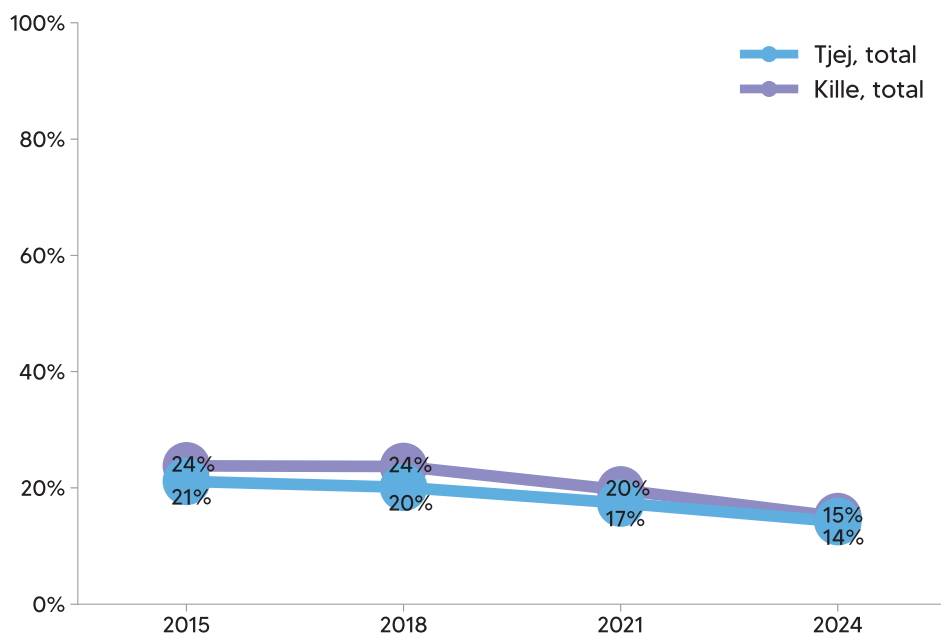
Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande? Andel som svarat "ja"

Möjligheter att påverka

15-16 % av högstadieungdomarna och 13-14 % av gymnasieungdomarna ser positivt på möjligheterna att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen. Andelen som ser ganska eller mycket positivt på sina möjligheter är på ungefär samma nivå i Mora som i regionen. Vid en jämförelse över tid framkommer det att andelen tjejer och killar som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter att påverka har minskat.

Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Jämförelse över tid

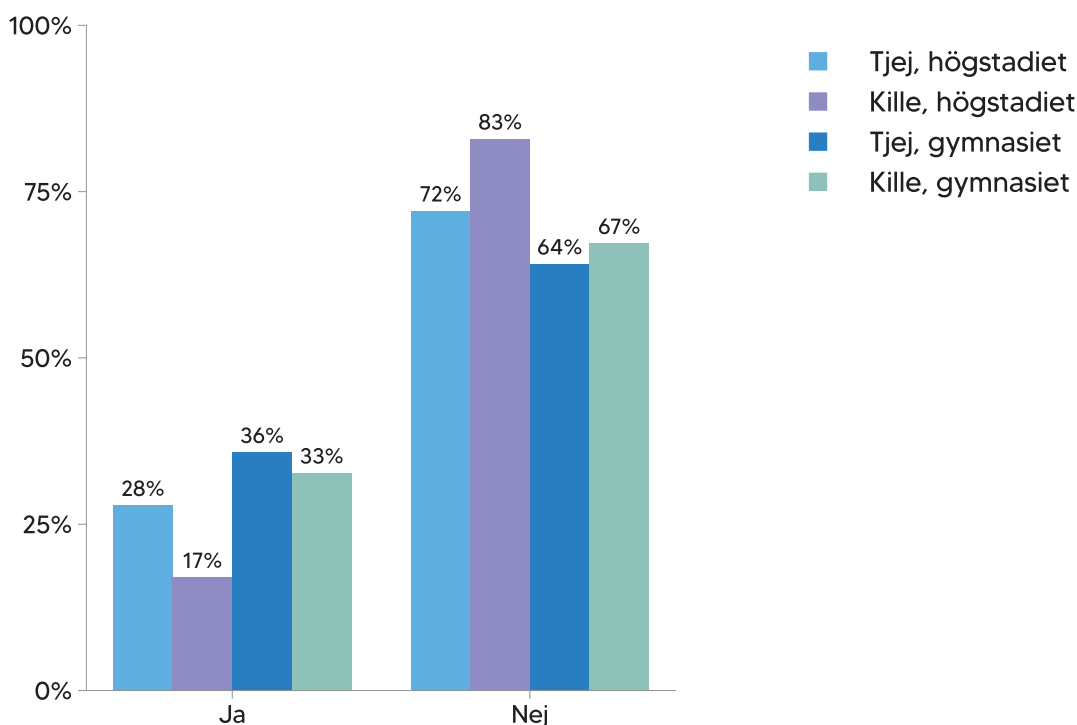

Vill vara med och påverka

Ungdomarna svarade på en fråga om huruvida de vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen. Totalt 24 % av högstadieungdomarna och 34 % av gymnasieungdomarna i Mora svarar att de vill påverka i kommunen. Högstadietjejerna vill vara med och påverka i högre grad än högstadiekillarerna. Gymnasietjejer och gymnasiekillar vill vara med och påverka i ungefär samma utsträckning. Ungdomarna i Mora vill vara med och påverka vad som händer i kommunen i liknande grad som regionsnittet.

Andelen tjejer och killar som vill påverka i kommunen har minskat tydligt sedan tidigare år.

Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

Andel som vill påverka i kommunen: Jämförelse över tid

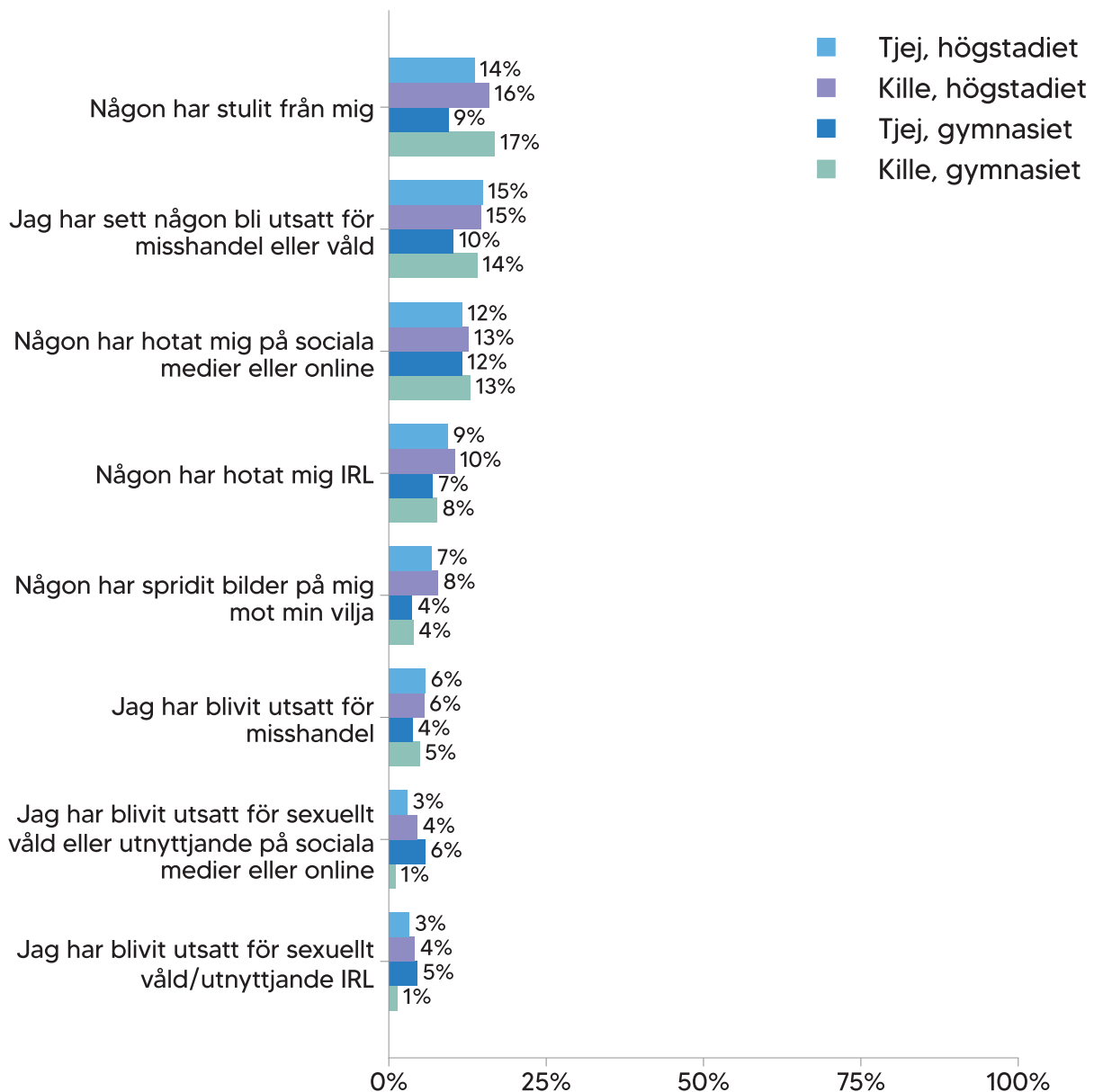
E. Trygghet

Utsatthet för brott och otrygga situationer

I enkäten ställdes en fråga om man har blivit utsatt för någon form av brott eller otrygg situation under de senaste sex månaderna. Vanligast är att ha utsatts för stöld, hot på sociala medier eller online eller att ha sett någon annan bli utsatt för misshandel eller våld. Gymnasietjejerna svarar dock i lägre grad än övriga unga att de utsatts för stöld eller har sett någon annan utsättas för misshandel eller våld.

Jämfört med regionsnittet har ungdomarna i Mora utsatts för de olika brotten och otrygga situationerna i liknande grad som övriga unga i länet.

Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja"

Trygghet på olika platser

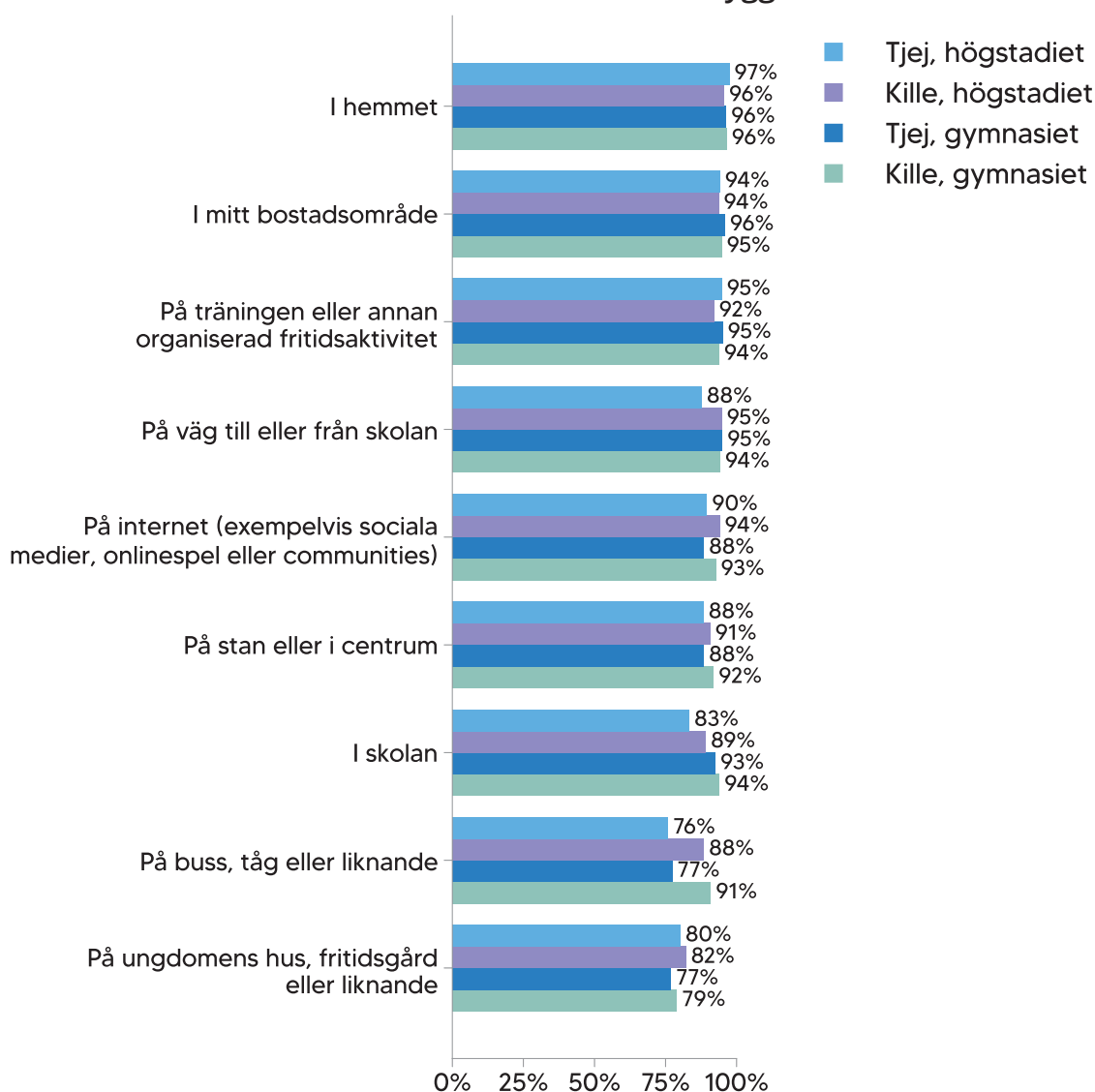
Ungdomarna fick svara på en fråga om hur trygga de upplever att de är på olika platser i kommunen och på internet. En stor majoritet av ungdomarna svarar att de alltid eller oftast känner sig trygga bland annat i hemmet, i sitt bostadsområde, på träningen eller annan fritidsaktivitet och på väg till eller från skolan. En lägre trygghet syns bland tjejer än bland killar i kollektivtrafiken, och högstadietjerna känner sig i lägre grad än övriga trygga i skolan.

Jämfört med regionsnittet känner sig ungdomarna i Mora mer trygga på stan/i centrum än övriga unga i länet. Däremot känner de sig något mindre trygga än snittet på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande. I övrigt känner sig ungdomarna trygga på de olika platserna i liknande grad som snittet i Dalarna.

Över tid har andelen tjejer som känner sig trygga i kollektivtrafiken, på stan eller i centrum samt på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande ökat sedan år 2021. Även killarna känner sig något mer trygga på ungdomens hus, fritidsgård eller liknande i jämförelse med år 2021.

Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?*

Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga

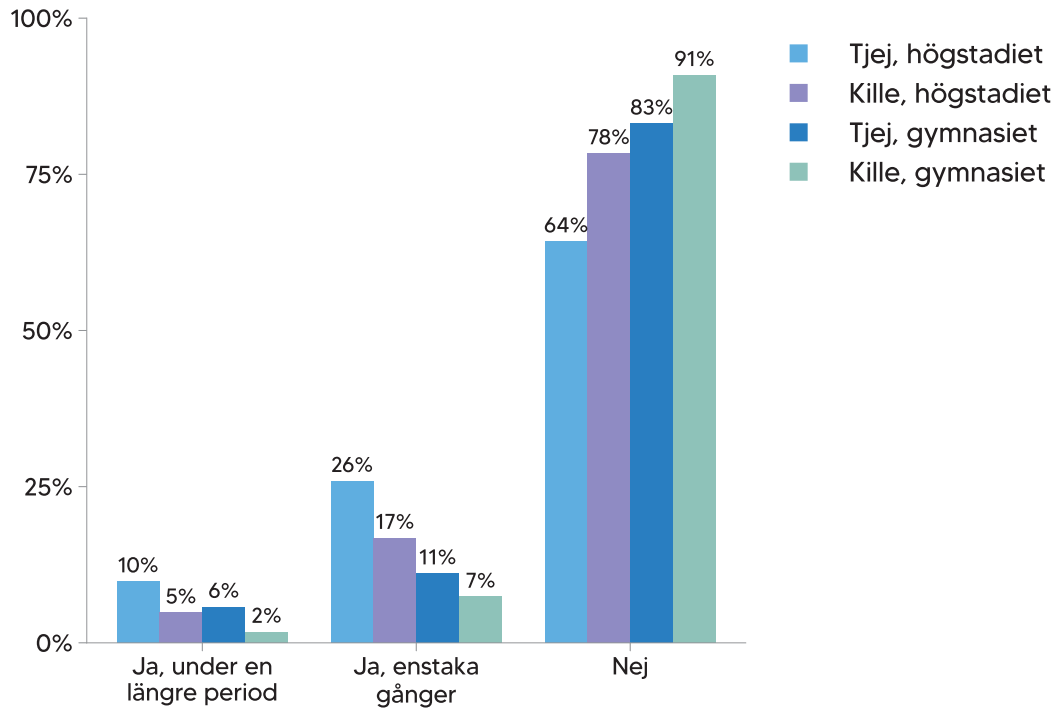

Mobbning och trakasserier

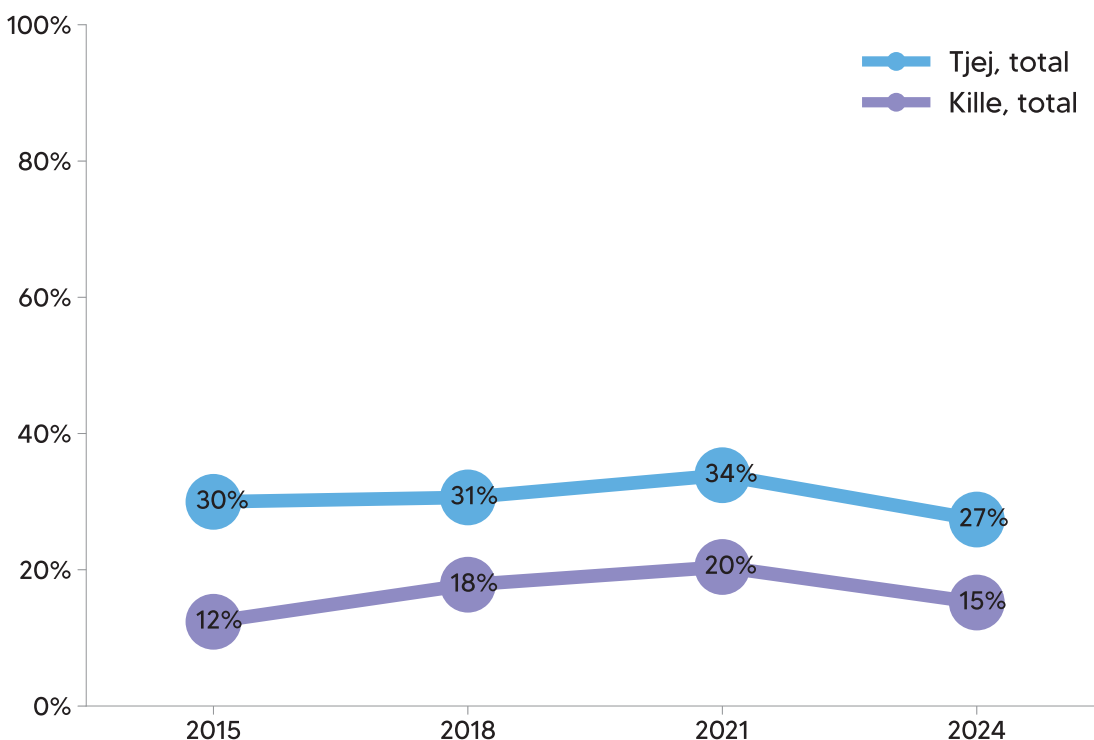
En relativt hög andel av högstadietjejerna svarar att de har utsatts för mobbning enstaka gånger eller en längre period under de senaste sex månaderna. Totalt 36 % av högstadietjejerna svarar att de har utsatts. Gymnasiekillarna svarar i lägst grad att de har utsatts. Andelen ungdomar som har utsatts för mobbning i Mora ligger på liknande nivåer som regionsnittet.

Jämfört med år 2021 har andelen tjejer och killar som utsatts för mobbning minskat något.

Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfryst?

Andel som svarat "ja, längre period" eller "ja, enstaka gånger" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning: jämförelse över tid

F. Hälsa

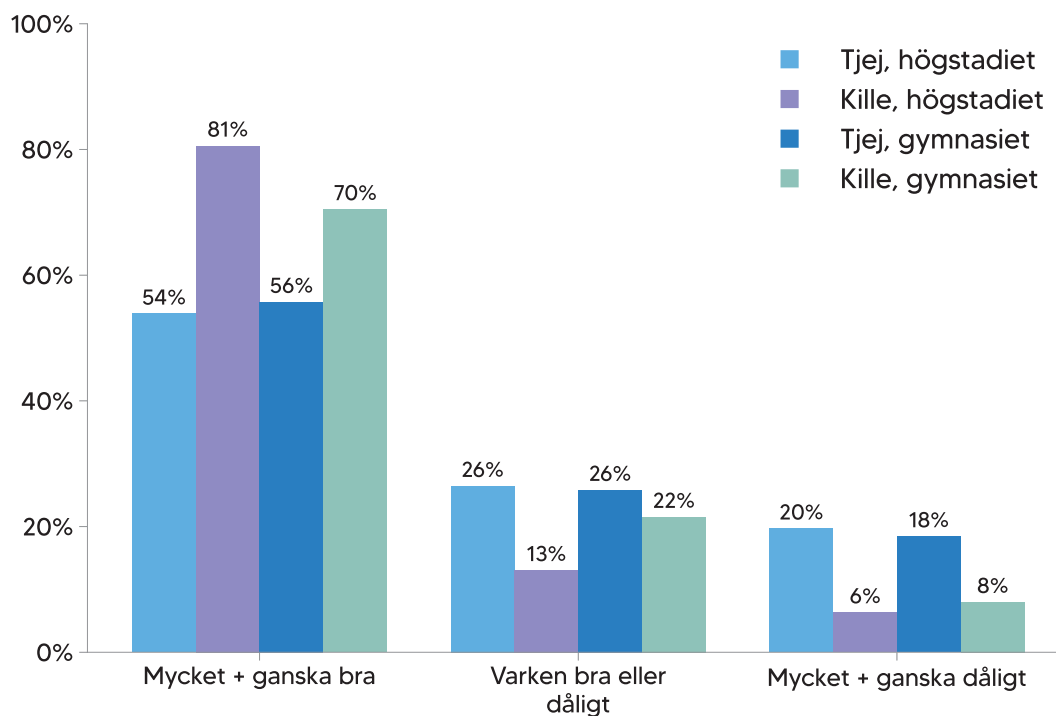
Självskattad hälsa

I Mora ser vi att andelen som svarar att de mår mycket eller ganska bra är lägre bland tjejer än bland killar. Totalt svarar 75 % av killarna och 55 % av tjejerna att de mår mycket eller ganska bra. Tjejerna svarar i högre grad än killarna att de mår mycket eller ganska dåligt.

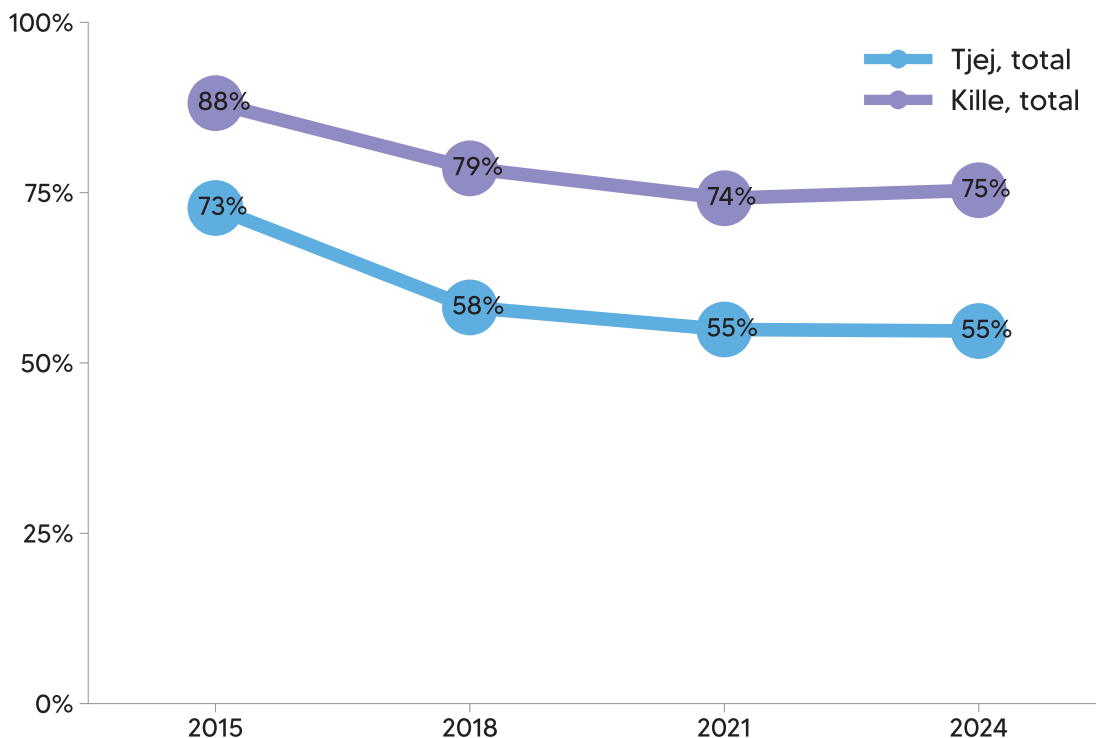
Vid en jämförelse med regionsnittet framgår det att ungdomarna i Mora bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra i liknande grad som unga i övriga länet.

I diagrammet på följande sida framgår det att andelen unga som mår bra i Mora är på en liknande nivå som år 2021, både bland killar och tjejer. Andelen unga som mår bra är dock på lägre nivåer än år 2015 och 2018.

Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?

Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Jämförelse över tid

Psykiska och somatiska besvär

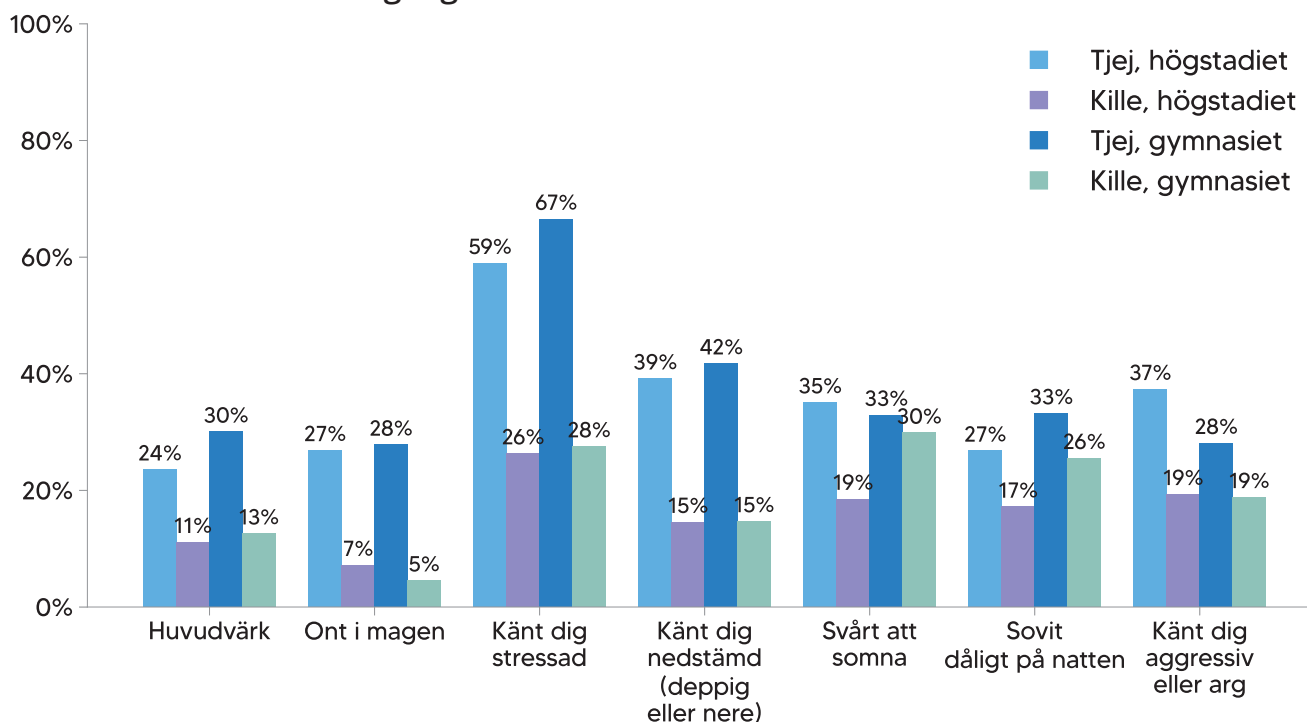
Ungdomarna fick svara på frågor om hur ofta de upplever olika psykiska och somatiska besvär, som stress, huvudvärk, ont i magen, sömnsvårigheter och nedstämdhet.

I diagrammet på följande sida redovisas andelen ungdomar som har de listade besvären regelbundet, det vill säga flera gånger i veckan eller oftare. Samtliga besvär upplevs i högre grad av tjejer än av killar. En stor andel av tjejerna, 59 % av högsta-dietjejerna och 67 % av gymnasietjejerna, svarar att de känner sig stressade flera gånger i veckan eller oftare. Andelen killar som gör detsamma är 26-28 %. Vad gäller nedstämdhet svarar runt 40 % av tjejerna att de känner sig nedstämda/deppiga flera gånger i veckan eller oftare. Bland killarna svarar 15 % detsamma.

Vid en jämförelse med regionsnittet framgår det att ungdomarna i Mora har de olika besvären regelbundet i liknande utsträckning som unga i övriga länet.

Andelen tjejer som har regelbundna besvär med huvudvärk och nedstämdhet har minskat något sedan år 2021. Andelen killar som känner sig nedstämda/deppiga, stressade och har svårt att somna har också minskat sedan år 2021.

Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna? Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

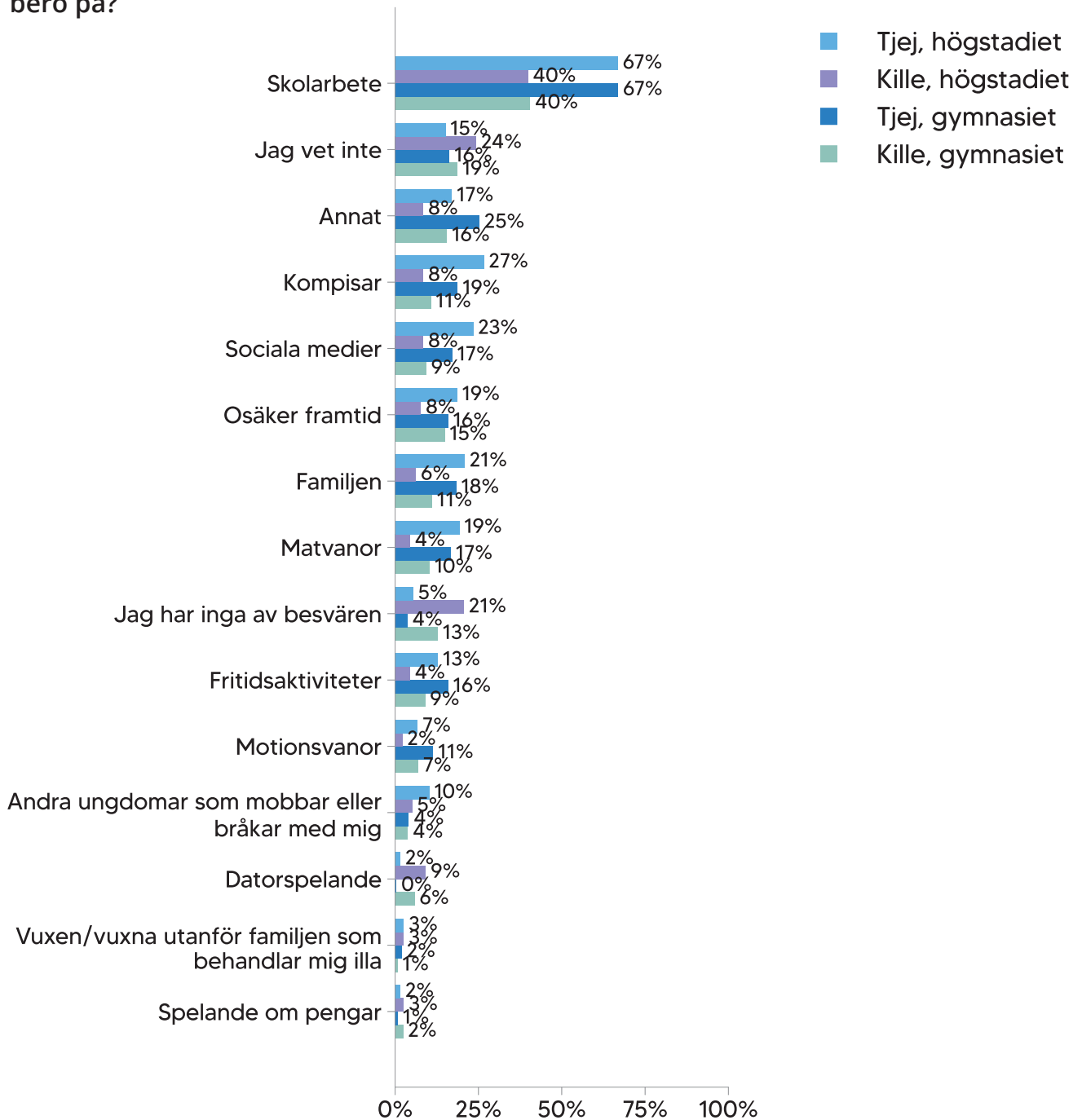

Orsaker till besvären

Ungdomarna fick även svara på en fråga om vad de själva tror att deras psykiska och somatiska besvär beror på. Skolarbete är det som störst andel uppger vara anledning till besvären, se diagrammet på följande sida. Tjejerna uppger detta som skäl i särskilt hög grad, 67 %. Motsvarande andel bland killarna är 40 %.

Tjejer uppger även många övriga orsaker till besvären i högre grad än killar, exempelvis kompisar, sociala medier och matvanor. 17-23 % av tjejerna och 8-9 % av killarna tror exempelvis att deras besvär beror på sociala medier. Killarna svarar däremot i högre grad än tjejer att de tror besvären beror på datorspelande.

Om du har något av besvären i förra frågan, vad tänker du själv att dina besvär kan bero på?

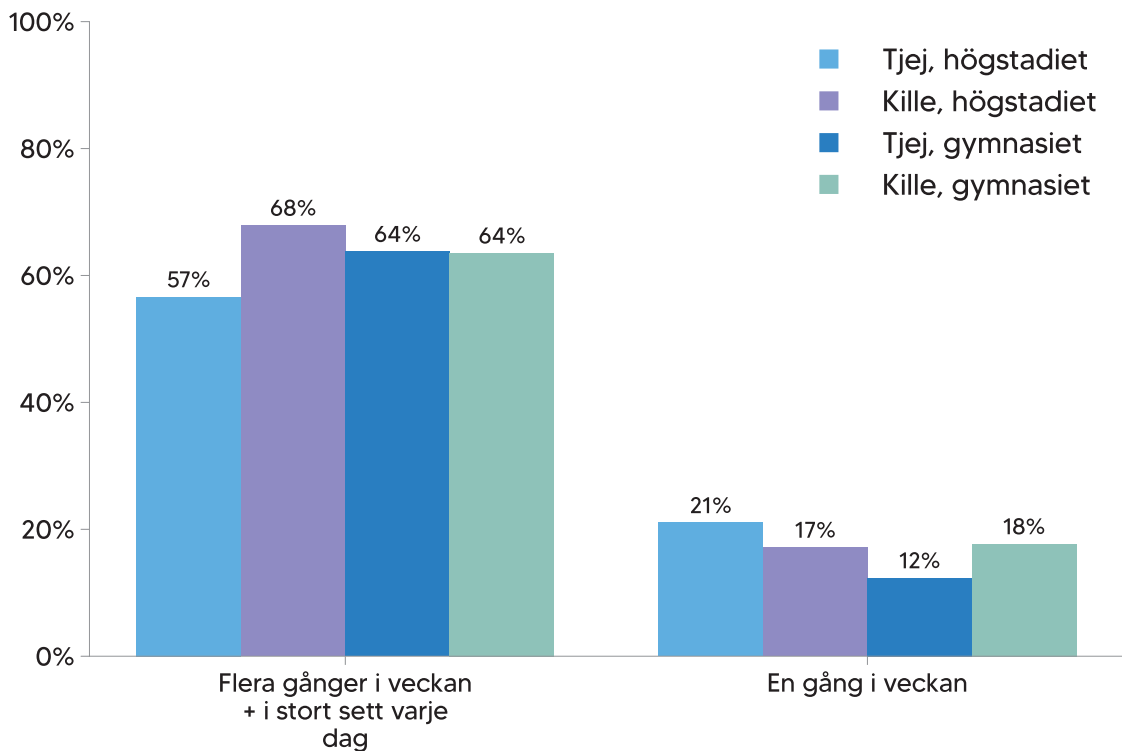

Träning och motion

64 % av både gymnasietjejerna och gymnasiekillarna svarar att de tränar flera gånger i veckan eller oftare, se diagrammet på följande sida. Bland högstadieungdomarna svarar 68 % av killarna och 57 % av tjejerna att de brukar träna flera gånger i veckan eller oftare.

Vid en jämförelse med regionsnittet framkommer att gymnasieungdomarna i Mora tränar flera gånger i veckan eller oftare i högre utsträckning, men en gång i veckan i lägre utsträckning. Högstadieungdomarna i Mora tränar i liknande grad som ungdomarna i regionen. Andelen tjejer och killar totalt sett som tränar minst en gång i veckan är relativt stabil över tid. En viss minskning sedan år 2018 syns dock bland tjejer.

Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

Andel som tränar en gång i veckan eller oftare: Jämförelse med Dalarna 2024

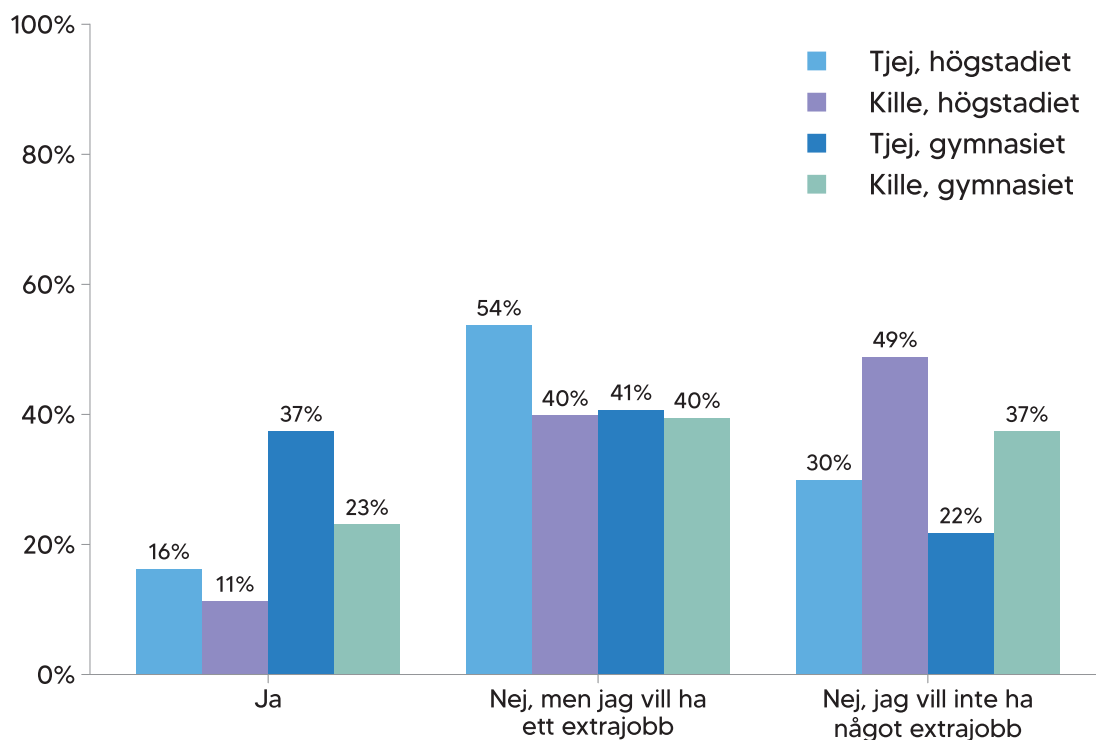
	Mora kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Mora kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Flera gånger i veckan + i stort sett varje dag	62%	65%	64%	55%
En gång i veckan	19%	18%	15%	20%

G. Arbete

Extrajobb och sommarjobb

14 % av högstadieungdomarna och 30 % av gymnasieungdomarna har ett extrajobb. Tjejer i högstadiet svarar i högst grad att de skulle vilja ha ett extrajobb, medan tjejer i gymnasiet är de som högst grad redan har ett extrajobb. Vid en jämförelse med regionsnittet framgår det att andelen unga med extrajobb i Mora är på ungefär samma nivåer. Sedan år 2018 är andelen stabil över tid. Andelen gymnasieungdomar med extrajobb är dock på en högre nivå än år 2015.

Har du något extrajobb just nu?

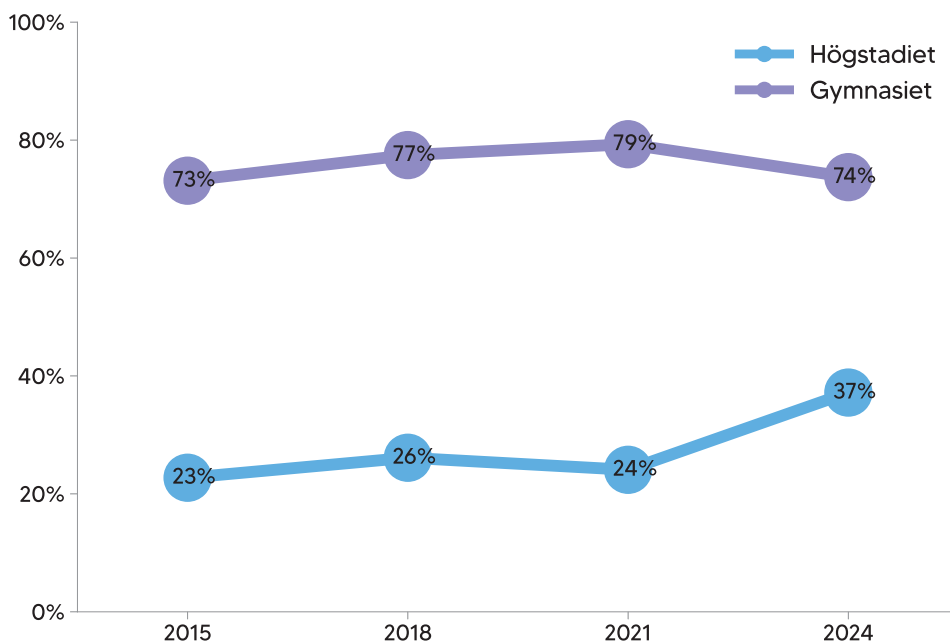

Andelen högstadieungdomar som har haft ett sommarjobb den senaste sommaren är 37%, vilket är högre än regionsnittet och en högre nivå än år 2021.

Andelen gymnasieungdomar som hade ett sommarjobb i somras, 74 %, är klart högre än för högstadieungdomarna. Det är dock något lägre än år 2021, men likt regionsnittet.

De flesta högstadieungdomarna fick sitt sommarjobb genom någon i den egna familjen eller genom kommunen. De flesta gymnasieungdomarna fick sitt jobb genom att själva kontakta arbetsplatsen.

Andel med sommarjobb den senaste sommaren: Jämförelse över tid

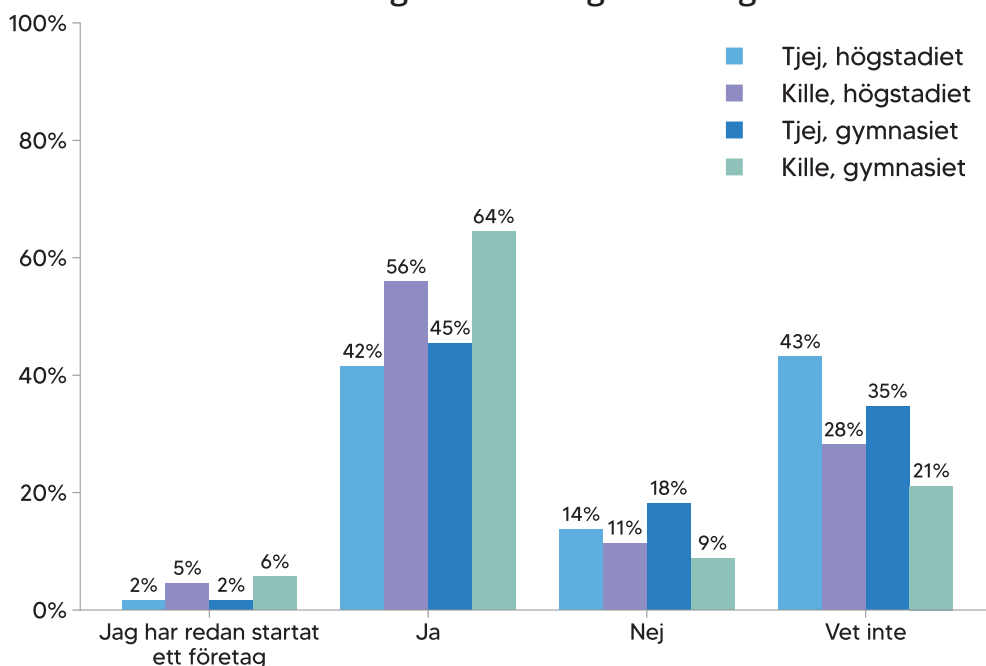

Andel med sommarjobb den senaste sommaren: Jämförelse med Dalarna 2024

Mora kommun högstadiet	Dalarna 2024 högstadiet	Mora kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
37%	28%	74%	71%

Ungdomarna fick även svara på en fråga om deras inställning till att starta eget företag. 47 % av högstadieungdomarna och 55 % av gymnasieungdomarna svarar att de skulle kunna tänka sig att starta eget i framtiden. Gymnasiekillarna är mest positiva till att starta eget, medan högstadietjejerna är minst positiva.

Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?

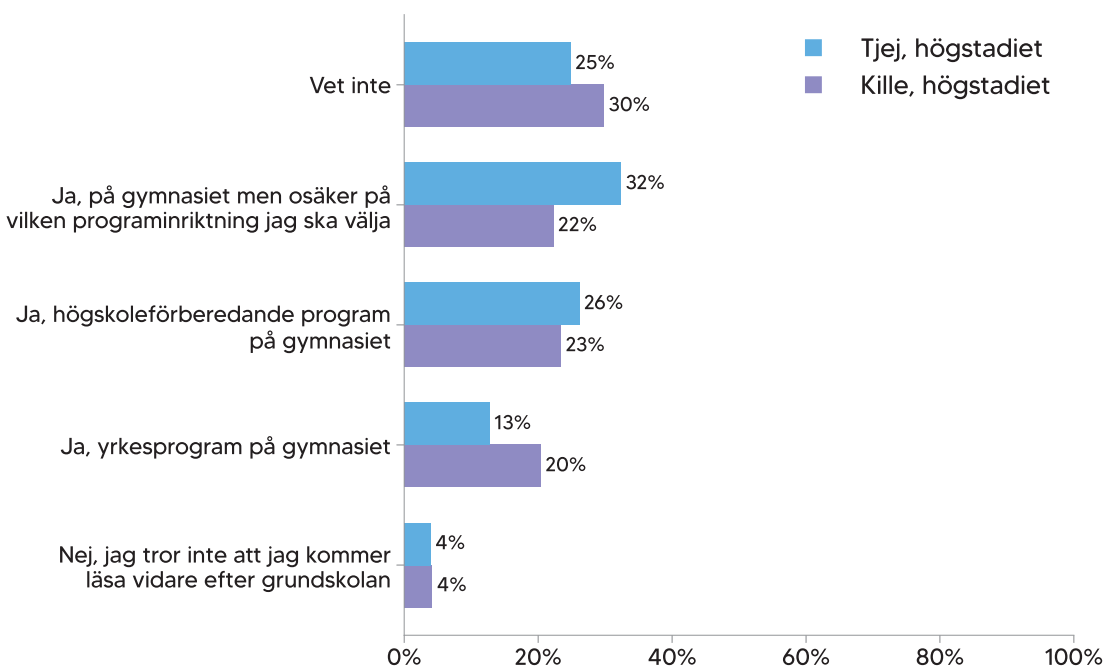

H. Framtid

Vad unga i högstadiet tror att de kommer göra

Majoriteten av högstadieungdomarna tror att de kommer läsa vidare på gymnasiet, direkt eller senare. De flesta tjejer är osäkra på vilken programinriktning, medan killarna svarar mer varierat. 25-30 % av ungdomarna vet inte om de kommer läsa vidare efter grundskolan.

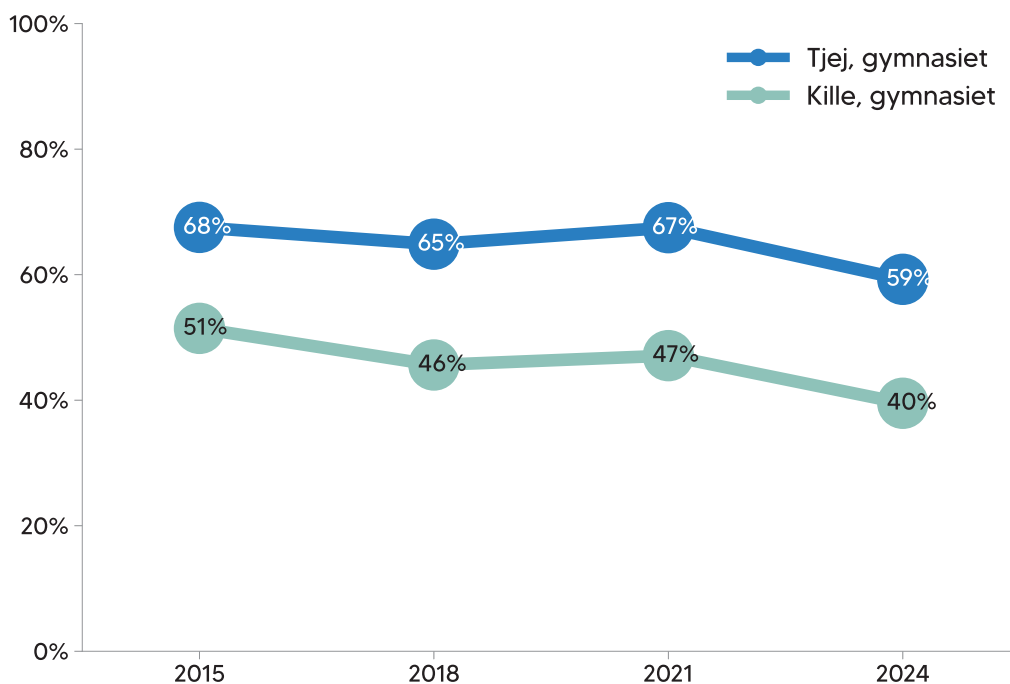
Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)?

Vad unga i gymnasiet tror att de kommer göra

59 % av gymnasietjejerna och 40 % av gymnasiekillarna tror att de kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare. Över tid har andelen tjejer och killar som vill läsa vidare minskat. Andelen totalt sett är på en liknande nivå som regionsnittet.

Tror du att du kommer läsa vidare? Jämförelse över tid

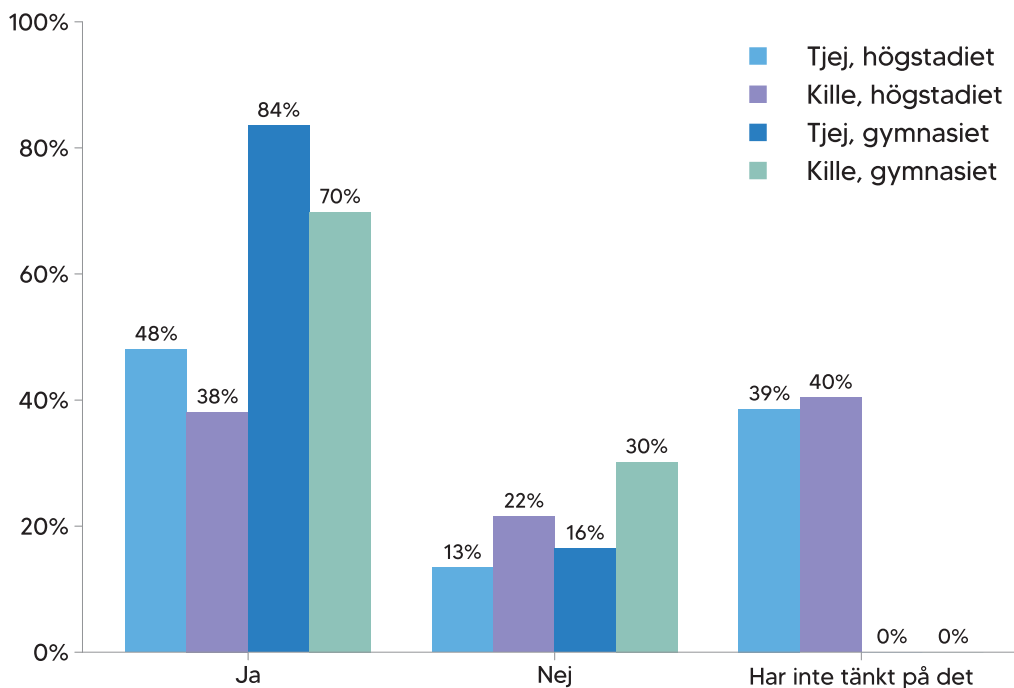
Tror du att du kommer läsa vidare? Jämförelse med Dalarna 2024

	Mora kommun gymnasiet	Dalarna 2024 gymnasiet
Ja	48%	52%
Nej	28%	26%
Vet inte	24%	22%

Flytta eller stanna i kommunen

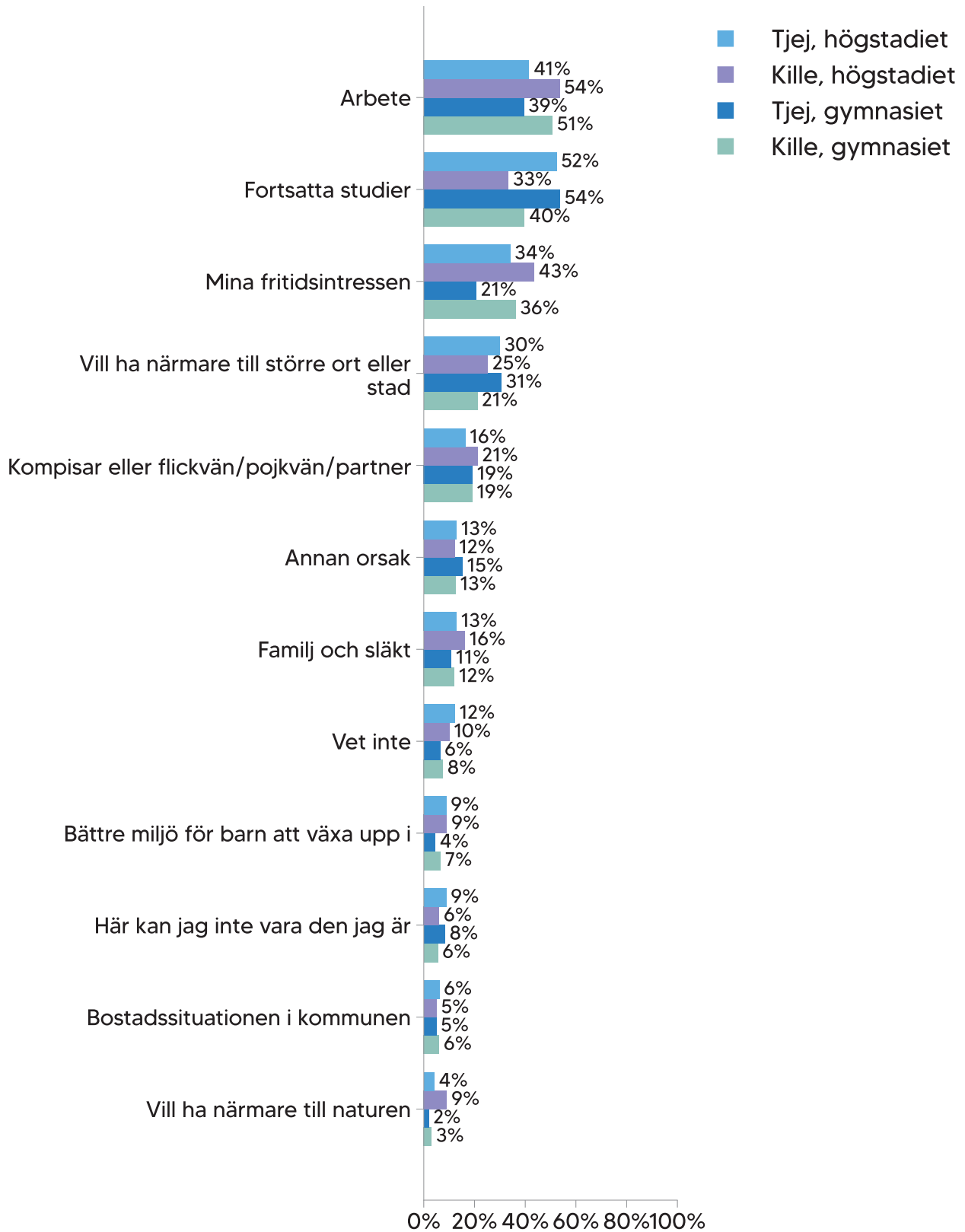
Andelen som tror att de kommer att flytta från Mora är högst bland gymnasieungdomarna, 76 % totalt. Gymnasietjejerna tror att de kommer flytta i högre grad än gymnasiekillarna. Bland högstadieungdomarna tror 43 % att de kommer att flytta, och även i högstadiet tror tjejerna i högre grad än killarna att de kommer flytta. Andelen som tror att de kommer flytta bland ungdomarna i Mora är på ungefär samma nivå som i resten av länet.

Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

De som svarade att de tror att de kommer flytta fick svara på en följdfråga om varför, se diagrammet på följande sida. Många tror att de kommer flytta på grund av arbete eller fortsatta studier. Tjejerna tror att de kommer flytta på grund av fortsatta studier i högre grad än killarna, medan killarna i högre grad tror att de kommer flytta på grund av arbete. Killarna tror även i högre grad än tjejerna att de kommer flytta på grund av sina fritidsintressen.

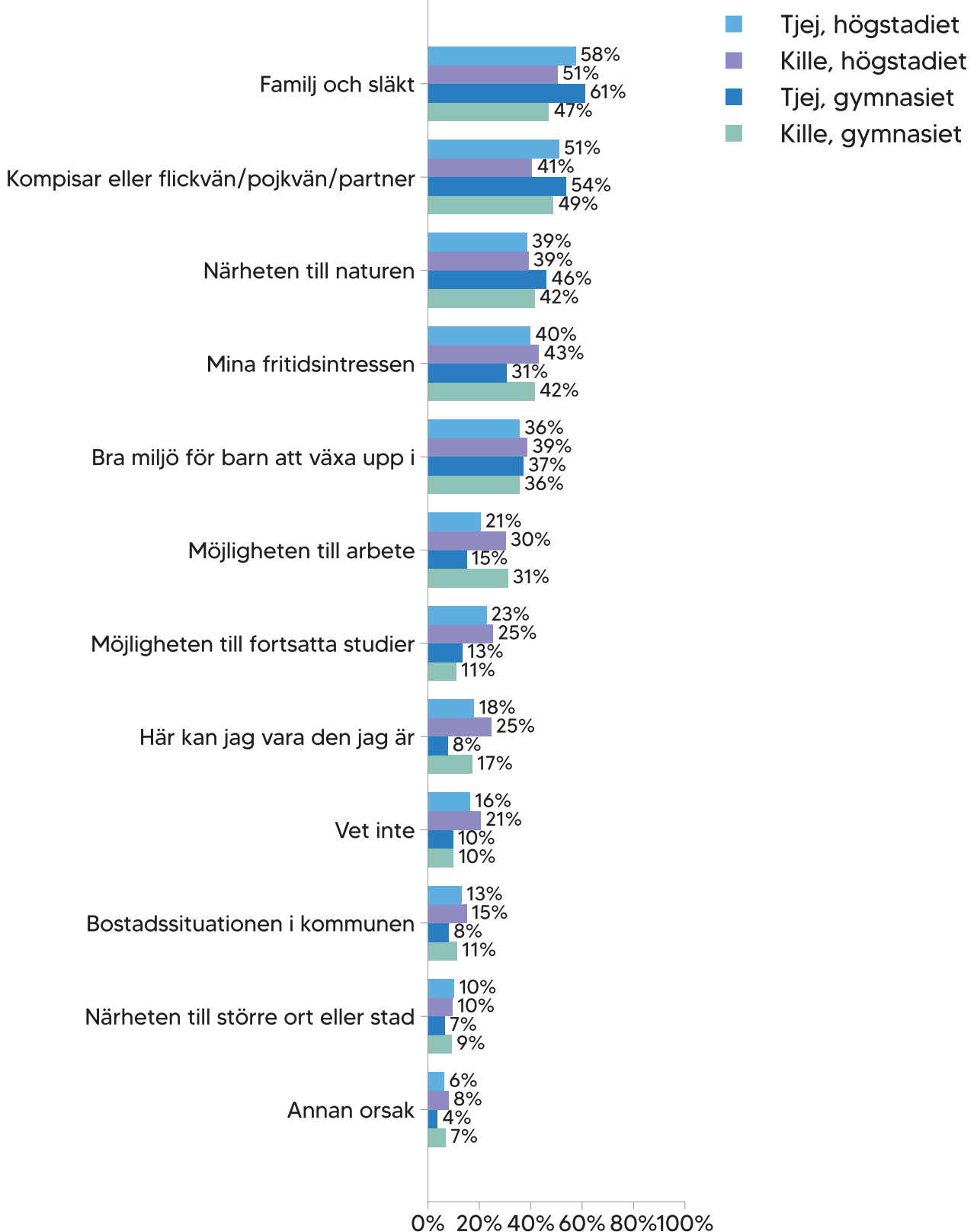
Av vilken anledning tror du att du kommer flytta från kommunen?
 Besvarades endast av de som tror de kommer flytta

Det bästa med kommunen

I Lupp-enkäten ställdes en fråga om vad som är det bästa med att bo i Mora. Familj och släkt samt kompisar och partner är det som störst andel anger. En relativt hög andel, 39-46 %, svarar att närheten till naturen är det bästa, och 31-42 % svarar fritidsintressen. Gymnasietjejerna uppger dock i lägre grad än övriga grupper att deras fritidsintressen är det bästa.

När du tänker på hur det är att bo i din kommun, markera det eller de alternativ som du tycker är det bästa med att bo i din kommun?

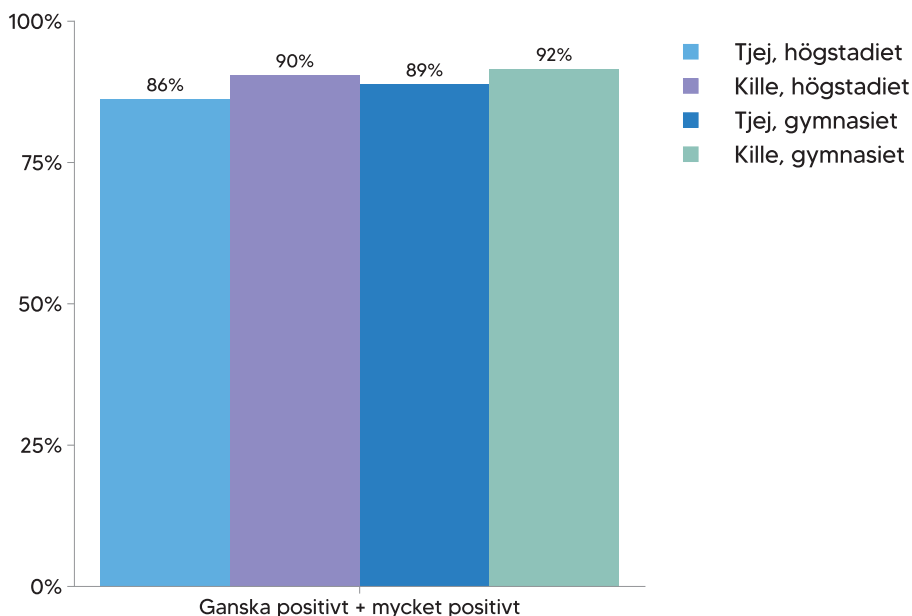

Framtid

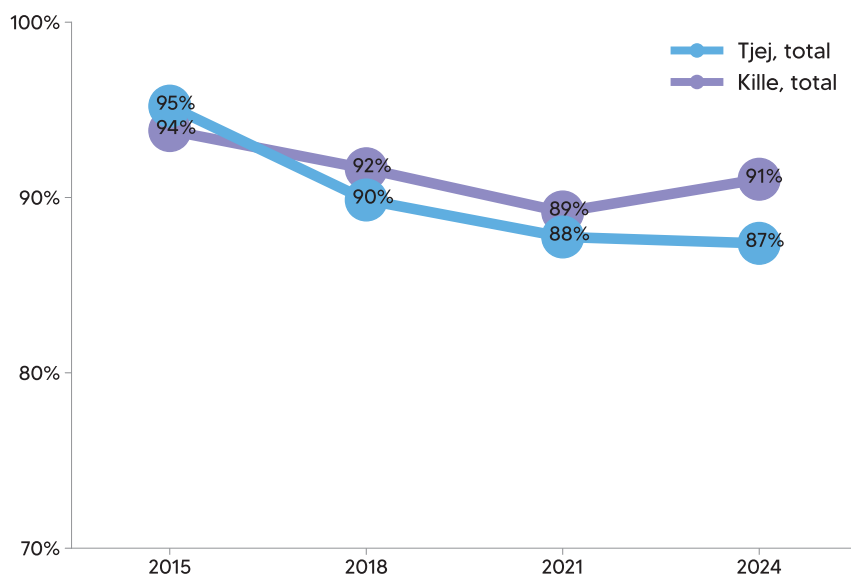
Som framgår i diagrammet nedan svarar en stor andel, 86-92 %, att de ser mycket eller ganska positivt på framtiden. Högstadietjejjerna ser minst positivt på framtiden, och gymnasiekillarna ser mest positivt på framtiden. Resultatet ligger på en liknande nivå som regionsnittet. Andelen med en positiv framtidssyn är relativt stabil sedan år 2018, men har minskat något sedan år 2015. Minskningen gäller främst tjejer.

Hur ser du på framtiden?

Andel som svarat ganska positivt och mycket positivt

Hur ser du på framtiden? Andel ganska + mycket positivt. Jämförelse över tid

Vad kan få fler unga att bo kvar i, flytta hem till eller flytta till Mora?

Huvudrapporten inkluderar även ett avslutande avsnitt med fokus på vad som skulle kunna få fler unga att bo kvar i, flytta hem till eller flytta till Mora. Avsnittets fokus utgår från kommunutvecklarnas arbete samt workshops med elever som genomförts i Mora kommun under hösten 2022 och 2024. Innehållet från dessa kompletterar statistiken med ungas röster, då fritextfrågor numer är borttagna ur Lupp-enkäten. Nedan redovisas några citat om vad som kan vara viktigt att prioritera för att få fler unga att bo kvar i, flytta hem till eller flytta till Mora.

"Lägg mer pengar på idrotter men också andra fritidsaktiviteter för att kunna locka fler målgrupper."

Workshop elevrådsutbildning 2024

"Extra stöd och hjälp till de som behöver och skolgång med fler valmöjligheter är också viktigt för att försäkra och förhoppningsvis göra så eleverna fortfarande kan/vill komma till skolan."

Ungas hälsa, Uppdrag kommunutvecklare 2022

"Det är inte mycket kriminalitet i Mora, måste stoppa mobbning. Mobbning kan göra så att folk flyttar från Mora."

Workshop elevrådsutbildning 2024

"Upprätthålla 'treprovsregeln', som begränsar antalet prov och större inlämningar till 3 per vecka."

Workshop elevrådsutbildning 2022

"Fler jobb möjligheter inom olika områden. För att nå en bredare målgrupp och fler ungdomar."

Workshop elevrådsutbildning 2024

